

ÂİŞE (RADİYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI MESELESİYLE İLGİLİ İFTİRÂLARA REDDİYELER

-1-

Helâl ve haram etme yetkisi sadece Kendisine mahsus olan **Allâh-u Te‘âlâ**’ya hamd-ü senâdan ve **Allâh-u Te‘âlâ**’nın şerâatının hükümlerini bizlere beyan eden **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile Ehl-i Beyti’ne ve dînimizin ahkâmını bizlere teblîğ eden sahâbe-i kirâm hazarâtına salât-ü selâmdan sonra!

Şu bilinsin ki; yaşamakta olduğumuz şu günlerde İstanbul Sözleşmesi’nin iptali söz konusu olunca eşcinselliği savunan birtakım guruplar **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) **Efendimiz**’in Âişe annemizle hâşâ çocuk yaşta evlendiği iftirâsını ortaya atarak Müslümanları rahatsız etmeye çalıştılar. Tabî ki bu, ilk olarak onların ortaya attıkları bir iftirâ değildir.

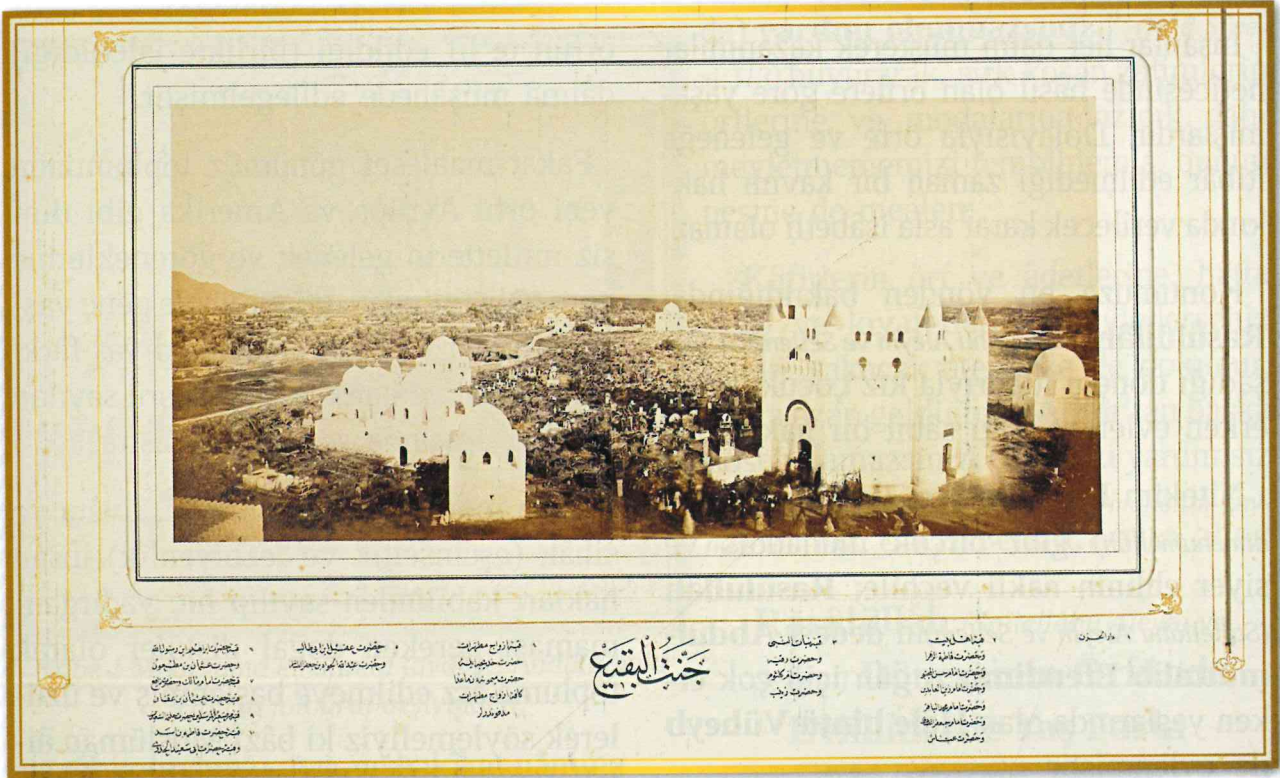
Evvelce bazı müsteşrik (özellikle dînî konularda doğu dünyasının ilimlerini araştıran ve bâhusus İslâm ilimlerini inceleyen) kâfirler de bu iftirâları dillendirmişlerdir ki Avrupa’da **Dozy** denen kâfir, Türkiye’de de evvelce müftülük yapıp daha sonra mürted olan **Turan Dursun** kâfiri bu konuyu gündeme getirmişlerdi. İşte biz şu anda tekrar hortlatılmaya çalışılan bu iftirâyı bu makalemizde ilmî delillerle inşâallâh çürüteceğiz.

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) in İlk Eşinin Vefatından Sonra Evlenme İhtiyacı Hissetmesi

Herkesin mâlûmu olduğu vechile; **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) in ilk hanımı olan **Hadîce** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** Hicret’ten üç sene önce vefat etmişti. (İbnü’l-Esîr, Üsdü’l-ğâbe, rakam:6874, 7/80)

Elli yaşındayken eşini kaybeden **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) in hem ev işlerinde, hem çocuklarının bakımında kendisine yardımcı olacak, hem de İslâm’a dâvet faaliyetlerinde kendisine destek olacak eşlere ihtiyaç hissetmesi kaçınılmazdı.

Bunun için bir yandan yaşlı (tecrübeli) ve dul bir kadın olan **Sevde** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’i, öte yandan da en yakın arkadaşı olan **Ebübekr** (Radiyallâhu Anh) in kızı **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’i eş olarak almak istedi, ikisini de Mekke’nin eşrafından olan **Osmân ibni Maz‘ûn** (Radiyallâhu Anh) in eşi **Havle binti Hakîm** (Radiyallâhu Anhâ) vâsıtasıyla istetti. (ez-Zehebî, Siyeru e‘lâmi’n-nübelâ, 1/229-230; İbnü’l-Esîr, Üsdü’l-ğâbe, rakam:7093, 7/186)

Cennetü'l-Bekî'-(2.Abdülhamid Hân'ın fotoğraf arşivinden)

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in, **Havle** (Radiyallâhu Anhâ) aracılığıyla bu eşlerini istetmesi, vahyin başlangıcından on sene sonra vukû bulmuştur. Zâten Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** vahyin başlangıcından beş altı sene önce doğmuştur, **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evlenmesi de hicretin ikinci senesinde vukû bulmuştur ki bunun delilleri ileride zikredilecektir.

Dolayısıyla bu durum Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in yaşının **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evlendiğinde on yedi-on sekiz olduğunu ortaya çıkartmaktadır.

Lâkin birtakım densizler hadîs ve siyer kitaplarındaki farklı rivâyetler nedeniyle **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) annemizin yaşının çok daha küçük olduğunu iddiâ ederek **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) **Efen-dimiz**'e hakaret ve iftirâyı hedeflemişlerdir.

Karşılıklı reddiyelerin ağırlığını hissettirdiği bu münâzaalar esnâsında, her zaman îtidâlin muhâfaza edilemediği; iftirâlara cevap verilirken sözkonusu rivâ-

yetlerin yok sayıldığı veyâ bu tavra tepki olarak diğer seçeneklerden yüz çevrildiği de maalesef bir hakikat olarak önümüzde durmaktadır.

İşte biz bu ve sonraki makâlelerimizde bütün rivâyetleri nazar-ı îtibâra alarak nakle ve akla uygun şekilde bu meseleyi sizlere îzâha çalışacağız. Elbette yegâne maksadımız, **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in nezîh sahasının her türlü gayri meşrû ve gayr-i ahlâkî fiillerden uzak olduğunu ortaya koymak ve Müslümanların, kendi peygamberlerine olan îmân ve güvencini tâze tutmaktır.

Câhiliyet Döneminde de Asr-ı Saâdetde de Kız Çocukları Erken Yaşta Evlendirilirdi

Şu bilinmelidir ki; herkes kendi yaşadığı dönemin çocuğudur ve arkadan gelen nesiller tarafından da her asır o devrin kültürü ve hayat tarzı esas alınarak değerlendirilmelidir.

İnsanlar her dâim müşterek kazanımlar neticesinde hâsıl olan örflere göre yaşamışlardır. Dolayısıyla örfe ve geleneğe îtibâr edilmediği zaman bir kavim hakkında verilecek karar asla isâbetli olamaz.

Konumuza bu yönden bakıldığında, **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in yaşadığı dönem îtibârıyla kız çocuklarının erken evlendirildiği sâbit bir hakîkattir.

Nitekim **Ebû Nu'aym** ve **Süheyli** (Rahimehumellâh) gibi birçok muhaddis ve siyer ehlinin nakli vechile; **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in dedesi **Abdûlmüttalib Efendimiz** o gün için çok erken yaşlarında olan **Hâle bintü Vüheyb** ile evlenmiştir.

Abdûlmüttalib Efendimiz, oğlu **Abdullâh**'ı da **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in annesi Âmine **Vâlidemiz** ile çok erken yaşta evlendirmiş, hattâ her iki evlilik aynı mecliste gerçekleşmiştir, bu sebeple **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile amcası **Hamza** (Radiyallâhu Anh) arasında yaş farkının bir veya iki yıl olduğu bilinmektedir. (Ebû Nu'aym, *Delâilü'n-nübüvve*, 1/129; Ebû Sa'd en-Neysâbü'rî, Şerafû'l-Mustafâ, rakam:85, 88, 1/339, 340; es-Süheyli, *er-Ravzu'l-ünüf*, 2/89)

Hicaz iklimine göre oldukça soğuk olan ülkemizde bile daha yakın zamana kadar 13-14 yaşlarında evlendirilen kız çocukları olduğu bilinmektedir. Benim merhûme annemin izdivâcî dahî 14 yaşlarında vukû bulmuştur ki bu türden akidlerin daha yakın döneme kadar hiç yadırganmayan tabî olaylar kabîlinden olduğu yaşı biraz müsâid olanlar için îzâha muhtaç değildir.

Zîrâ Osmanlı'dan intikâl eden değerli örfümüz İslâm'ın helâl ve haram hükümlerini esas aldığından bu noktada din ile

örfün te'lîf edildiği (birlikte işletildiği) dâimâ müşâhede edilegelmiştir.

Fakat maalesef günümüz toplumunun yeni örfü Avrupa ve Amerika gibi dinsiz milletlerin gelenek ve göreneklerine göre geliştiğinden, günümüzde genç yaşta evlilikler ve eşler arasındaki yaş farkı garipsenen ve hattâ gayr-i meşrû sayılan ilişkiler arasında görülür olmuştur.

Buna mukâbil her türlü zinâ, livâta ve sihâk (eşcinsellik ve lezbiyenlik) insan hakları kabîlinden sayılıp hiç yadırganmaması gereken doğal ilişkiler olarak topluma arz edilmeye başlanmış ve üzülerek söylemeliyiz ki bâzı Müslüman âileler içerisinde dahî bu tür fuhuşlar normal, İslâm'ın helâl saydığı bâzı akidler ise neredeyse gayr-i meşrû sayılır hale gelmiştir.

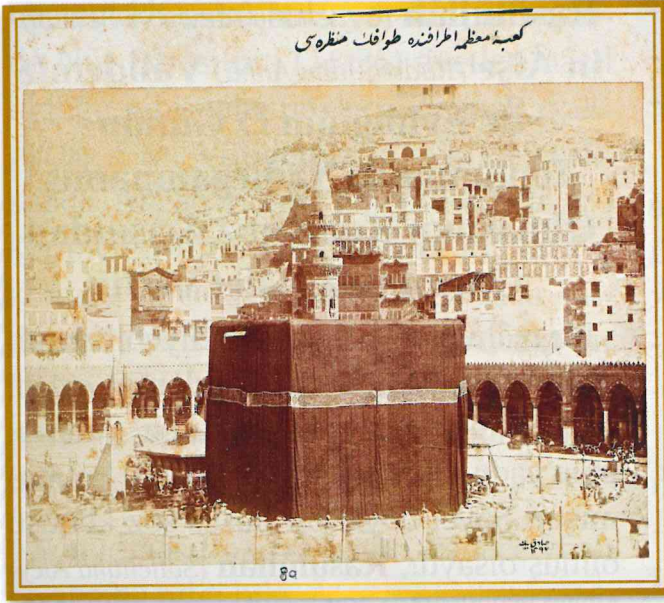
Halbuki **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۚ إِنَّهُمْ لَن يَغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا﴾

“Sonra Biz seni o (din) iş(i) hakkında büyük bir şerîat (ve İlâhî bir yol) üzere yerleştirdik. Artık sen ona iyice tâbî ol!

Ama (seni Allâh'ın hükümlerinden ayırmaya çalışan) **o** (câhil) **kimselerin kötü arzularına** (ve yanlış görüşlerine) **aslâ tâbî olma ki, onlar** (hakîkat adına hiçbir şey) **bilmemektedirler.**

Çünkü (onlara tâbî olman durumunda Ben seni azâba çarptırdığım zaman) **şüphesiz ki onlar Allâh'tan** (gelecek) **hiçbir şeyi senden aslâ savuşturamazlar.”** (el-Câsiye Sûresi: 18-19) âyet-i kerîmelerinde, bize göndermiş olduğu dînin hükümleri-

Kabe-i Muazzama etrafında tavâf-(2.Abdülhamid Hân'ın fotoğraf arşivinden)

ne tâbi olmamızı, hak ve hakikat nâmına hiçbir şey bilmeyen kâfirlerin arzularına göre hareket etmememizi bizlere sıkıca tembihlemiştir.

Bunu ta'lîl ederken (ve bunun sebebini açıklarken) de meâlen: “Benim dînimin hükümlerini göz ardı ederseniz Ben sizi yakaladığım vakit o kâfirler sizi kurtarmazlar, onlar birbirinin dostu ise de Ben haramlardan sakınan takvâ sâhibi kullanımın velîsiyim, sâhibiyim ve yardımcısıyım. Binâenaleyh onlardan değil, sâdece Benden korkun.” buyurmuştur.

Yine böylece bizlere hitâben:

﴿وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ﴾

“O (şirk koşarak) zulüm işlemiş olan kimselere en ufak bir meyil dahî göstermeyin, sonra (onları yakacak olan) o ateş size de dokunur. Sizin için Al-lâh’tan başka yardımcıları da yoktur (ki sizi O’nun azâbından koruyabil-sin). Sonra (kâfirlere meyledenlere azap edeceğini açıklayan O Allâh tarafından

da) yardım olunmazsınız.” (Hûd Sûresi:113) buyurarak, şirk koşan zâlimlerin örflerine ve modalarına azıcık dahî meyletmememizi tembihlemiş, bunun peşine de meâlen:

“Kâfirlerin örf ve âdetlerine, hatta şekil ve kıyafetlerine meylederseniz onları yakacak ateş size de dokunur, sonra azap geldiğinde Allâh’tan başka dost bulamazsınız, O da sizi yardımsız bırakır.” buyurmuştur. (Bu mânânın kaynağı için bkz.: el-Kâzî Beyzâvî, et-Tefsîr, 3/151)

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) Döneminin Örfünde Evliliklerde Yaş Farkı Gözetilmemekteydi

İslâm’a göre yaş farkının nikâh akdinin sıhhatine (evliliğin geçerliliğine) mâni olmayacağı herkesin bildiği bir husus olduğu için bu konu delillerle îzâha muhtaç değildir.

O dönemdeki örfe gelince; câhiliyet döneminde de, asr-ı saâdetde de evliliklerde yaş farkının pek önemsenmediği bilinen bir gerçektir.

Nitekim Ömer (Radiyallâhu Anh) Rasûlül-lâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e olan mânevî yakınlığına bir de sıhriyet (dünürlük kazanma) yönüyle katkıda bulunmak niyetiyle Alî (Radiyallâhu Anh)ın kızı Ümmü Gülsûm (Radiyallâhu Anhâ) ile evlenmiş ve aradaki yaş farkı kırka yakın olmasına rağmen o günkü toplum tarafından bu evlilik aslâ yadırganmamıştır.

(‘Abdürrezzâk, el-Musannef, rakam:10354, 6/163; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsneid, rakam:18907, 31/207; el-Hâkim, el-Müstedrek, rakam:4684, 3/153; et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-kebîr, rakam:2633, 3/44, el-Mu‘cemü’l-evsat, rakam:5606, 5/376; el-Heysemî, Mecma‘u’z-zevâid, rakam:13848, 17/71-72; Keşfü’l-estâr, rakam:2363, 3/110-112; el-Makrizî, İmtâ‘u’l-esmâ‘, 5/370)

Zîrâ Ömer (Radiyallâhu Anh) Ümmü **Gül-sûm** (Radiyallâhu Anhâ) ile hicretin 17. yılında, kendisi 57 yaşında iken evlenmiştir. (ez-Zehebî, Siyeru e'lâmi'n-nübelâ, 2/433)

O vakit **Alî** (Radiyallâhu Anh)'ın **Fâtıme Vâlidemiz**'den olan en küçük kızı Ümmü **Gülsûm** (Radiyallâhu Anhâ)'nın yaşının çok küçük olduğu ise sahîh kaynaklarda zikredilmiştir. ('Abdürrezzâk, el-Musannef, rakam:10354, 6/163)

Kız çocuklarını diri diri toprağa gömen o günkü câhiliye toplumunun kız çocukları hakkında taşıdıkları menfi tutumun ve bu tavrın âileler üzerinde oluşturduğu baskının, erken yaşta evliliği artırdığı da düşünülebilir.

Yine bu noktada sıcak iklimin, çocukların bedensel gelişimlerini daha erken tamamlamasına sebep olduğu gerçeğini de unutmamak gerekir.

Kaldı ki bu, sadece kız çocuklarıyla ilgili bir mesele değildir; o günkü uygulamalara bakıldığında erkek çocukların da erken yaşlarda evlendirildiği anlaşılmaktadır.

Meselâ **Amr ibnü'l-Âs** (Radiyallâhu Anh) ile oğlu **Abdullâh** (Radiyallâhu Anh)'ın arasındaki yaş farkı, sâdece on ikidir. Bu durumda **Amr ibnü'l-Âs** (Radiyallâhu Anh)'ın en geç on bir yaşındayken evlenmiş olduğunu kabul etmemiz gerekir. (ibnü'l-Esîr, Üsdü'l-ğâbe, rakam: 3092, 3/345)

Dolayısıyla **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)'nın **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile hicretin ikinci senesi evlendiği kesinkes bilindiğine göre; onsekiz yaşında evlendiğini kabul ettiğimiz zaman **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** arasındaki yaş farkının otuz yedi olduğu hükmüne varırız ki; bunun da ne aklen, ne de naklen yadırganacak bir tarafı bulunmamaktadır.

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) in **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** ile Evliliğinin O Günün Toplumunda Yadırganmamış Olmasının Konumuz Açısından Önemi ve Delâlet Vechi

Bu mâlûmâtтан hareketle diyebiliriz ki; **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** erken yaşta evlenmiştir ama tabî ki bu, o toplumun yadırgayacağı bir yaşta vukû bulmamıştır. Şâyet böyle bir husûs söz konusu olmuş olsaydı, **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in **Zeyneb** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'le izdivâcında fırtına koparmak isteyen o günkü münâfıkların bunu konu etmemeleri tasavvur edilemezdi.

Yine böylece Benî Mustalik Gazvesi dönüşünde ve hiç olmadık yerde **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'e iftirâ atanların, onlar açısından önem arz eden böyle bir meseleyi dillerine dolamamaları düşünülemezdi.

Nitekim münâfıkların attıkları iftirâlardan **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in berî olduğunu beyan sadedinde, **Allâh-u Te'âlâ**'nın **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'e hadîs-i şerîfler vahyetmekle iktifâ etmeyip, Kur'ân-ı Kerîm'de 16 âyet-i kerîme (en-Nûr Sûresi:11-26) inzâl buyurmuş olması münâfıkların bu konuda ortaya attıkları iftirânın ne kadar büyük olduğunu beyan etmektedir.

Halbuki **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** ile izdivâcî husûsunda ne bir kâfirin, ne de bir münâfıkın olumsuz beyanda bulunduğu uydurma rivâyetlerde bile konu edilmemiştir.

Eğer bu hususta da **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in düşmanlarının en ufak

bir tenkîdi vukû bulsaydı İfk hâdisesinde Nûr Sûresi'nin (11-26) âyetleri nâzil olduğu gibi, yine böylece **Zeyneb** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'le evliliği husûsunda Ahzâb Sûresi'nin (37-40) âyet-i kerîmeleri inzâl edildiği gibi mutlakâ o konuda da onların fitnesini ortadan kaldırarak Müslümanları rahatlatacak bir âyet veyâ hadîsin **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e vahyolunduğunu müşâhede ederdik.

Sonuç nasıl olursa olsun, sadece başlı başına bu bilgi bile, Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in evliliği konusunda o günkü toplumda yadırganacak olumsuz herhangi bir durumun söz konusu olmadığını isbât edecek kuvvettedir.

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz ile Evlendiğinde Yaşının Büyük Olduğunun Delilleri

BİRİNCİ DELİL

Ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) ile Arasındaki Yaş Farkı

Şu bilinsin ki; Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz ile ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ)nın arasında bulunan yaş farkı **Âişe (Radiyallâhu Anhâ)**nın, **Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)** ile evlendiği dönemde en az 18 yaşında olduğunu kesinlikle isbât etmektedir. Bu husustaki delilleri zikredek olursak:

1) Evlilik ânında Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in yaşının büyük olduğunu, ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ)nın târihçe-i hayâtından kesin olarak anlıyoruz.

Zîrâ kadîm Siyer kitapları **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ)dan bahsederken buna dair bilgiler kaydetmiştir. Nitekim **Ebû Nu'aym** (Rahimehullâh) şöyle demiştir:

قَالَ أَبُو نُعَيْمٍ رَحِمَهُ اللَّهُ: «وُلِدَتْ قَبْلَ التَّارِيخِ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً، وَكَانَ عُمُرُ أَبِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لَمَّا وُلِدَتْ نَيْفًا وَعِشْرِينَ سَنَةً، وَأَسْلَمْتُ بَعْدَ سَبْعَةِ عَشَرَ إِنْسَانًا، وَهَاجَرْتُ إِلَى الْمَدِينَةِ وَهِيَ حَامِلٌ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَوَضَعَتْهُ بِقُبَاءَ.»

“(Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın ablası) **Esmâ (Radiyallâhu Anhâ)** hicretten 27 sene önce doğdu ki o vakit babası **Ebû Bekr (Radiyallâhu Anhâ)**ın yaşı 20 küsurlar civârında idi. **Esmâ (Radiyallâhu Anhâ)** 17 kişiden sonra 18. (bahtiyar) insan olarak İslâm'ı kabul etmiştir. Medîne'ye hicreti sırasında **Abdullâh ibni'z-Zübeyr**'e hâmile idi ve onu Medîne'ye girmeden önce Kubâ'da doğurdu.” (İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-ğâbe, rakam:6705, 7/7)

2) Yine bu hususta İbnü Mendeh ve Nevevî (Rahimehumellâh) gibi ulemânın beyanları vechile; **Ebû Bekr (Radiyallâhu Anhâ)**ın ilk kızı olan **Esmâ Vâlidemiz**, hicretten yirmi yedi sene önce (595 târihinde) dünyâyâ gelmiştir. **Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)**in hicreti esnâsında (Zübeyr ibni Avvâm ile evli ve o gün altı aylık) hâmile idi.

Bir diğer ifâdeyle o gün 27 yaşındadır. Üç ay sonra Medîne'ye hicret ederken Kuba'da oğlu **Abdullâh**'ı dünyâyâ getirecektir. Yetmiş üç senesinde ve yüz yaşındayken, hatta dişleri bile dökülmemiş halde vefât etmiştir. (en-Nevevî, Tehzîbü'l-esmâ ve'l-lügât, 2/328-329; İbnü Mendeh, Ma'rife-tü's-Sahâbe, sh:982)

3) Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** ile ablası **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ)nın arasındaki yaş farkı ise müteber kaynaklarda on olarak nakledilmiştir. (el-Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, rakam: 12147, 6/335; İbnü Mende, Ma'rifetü's-Sahâbe, sh: 982; İbnü 'Asâkir, Târîhu Dimeşk, rakam: 9294, 69/8, 10; en-Nevevî, Tehzîbü'l-esmâ ve'l-lügât, 2/329)

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce:

a) Geride zikredilen (595+10=605) târihî gerçeklere göre; Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in doğum târihi mîlâdî olarak 605 senesine tekâbül etmektedir.

b) Bu durumda **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ)nın yaşı olan 27'den 10 sene düştüğümüzde Âişe (Radiyallâhu Anhâ) annemizin hicretteki yaşının 17 olduğu sonucu kesinlikle ortaya çıkmaktadır.

c) Hicretten onaltı ay sonra **Bedir**'in hemen akabindeki Şevvâl ayında evlendiği bilgisi ise en sahîh kaynaklarda zikredilmektedir. (et-Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, rakam:71, 23/28; Müslim, es-Sahîh, rakam:1423, 2/1039; en-Nesâî, es-Sünen, rakam:3236, 6/70)

d) Bu deliller müvâcehesinde; Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evlendiği gün on sekiz yaşını doldurup on dokuzdan dört ay almış olduğunu kabullenmemiz gerekmektedir.

İKİNCİ DELİL

Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın İlk Müslümanlardan Sayılması

Risâletin ilk günlerinde Müslüman olanların isimleri sıralanırken, ablası **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ) ile birlikte Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in de adı zikredilmektedir.

Dikkat çekici olan husus ise, Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in Müslüman oluşunun, **Osmân ibnü Affân**, **Zübeyr ibnü'l-Avvâm**, **Abdurrahmân ibnü Avf**, **Sa'd ibnü Ebî Vakkâs**, **Talha ibnü Ubeydillâh**, **Ebû Ubeyde ibnü'l-Cerrâh** ve **el-Erkam ibnü Ebî'l-Erkam** (Radiyallâhu Anhüm) gibi, "Sâbikûn-u Evvelûn" diye tâbir edilen en önceki zatların Müslüman olmalarıyla ilgili beyânın hemen arkasından yapılmış olmasıdır.

Osmân (Radiyallâhu Anh)ın ise ilk Müslümanlardan olduğu kesindir. Nitekim kendisinin: "**Ben Müslümanların dördüncüsü-yüm.**" (İbnü Ebî Şeybe, el-Musannef, rakam:32718, 17/89) dediği rivâyet olunmuştur.

Tabî ki bu, kadınlardan **Hadîce** (Radiyallâhu Anhâ), çocuklardan **Alî** (Radiyallâhu Anh), kölelerden **Zeyd** ve **Bilâl** (Radiyallâhu Anhumâ) gibi zatlar hâriç tutularak hür erkekler îtibarıyla söylenmiş bir sözdür.

Daha ilgi çeken ise; Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın müslüman oluşunun, **Abdullâh ibnü Mes'ûd**, **Ca'fer ibnü Ebî Tâlib**, **Abdullâh ibnü Cahş**, **Ebû Huzeyfe**, **Suheyb ibnü Sinân**, **Ammâr ibnü Yâsir** ve **Habbâb ibnü'l-Eratt** (Radiyallâhu Anhüm) gibi isimlerden de önce konu edilmiş olmasıdır. (İbnü 'Abdiberr, ed-Dürer fi'-htisâri'l-Meğâzî ve's-Siyer, sh:38-39; İbnü Kesîr, es-Sîretü'n-Nebeviyye, 1/453)

Demek ki; Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**, vahiy başladığı günlerde diğer Müslümanlara göre küçük yaşta ise de, irâde beyânında bulunabilecek bir çağda ve ilk Müslümanlar arasında yer alabilecek bir durumdadır.

Zaten sözkonusu bilgilerde ondan bahsedilirken, "O gün o küçüktü." şeklinde bir kaydın konulmuş olması, bu mânâyı ayrıca teyid etmektedir. (İbnü 'Abdiberr, ed-Dürer fi'-htisâri'l-Meğâzî ve's-Siyer, sh:38-39; İbnü Kesîr, es-Sîretü'n-Nebeviyye, 1/453)

مدینة منورہ

Medîne-i Münevvere-(2.Abdülhamid Hân'ın fotoğraf arşivinden)

Bu Delilden Kesinlikle Çıkan Netîce:

a) Geride zikredilen delilden anlaşıl-
dığına göre; **Osmân** (Radiyallâhu Anh) gibi
ilk Müslüman olan zevâtın bi'setten az
bir zaman sonra yani ilk sene içerisinde
îmân ettiklerini bilmekteyiz. (İbnü 'Abdîl-
berr, ed-Dürrer fi'htisâri'l-Meğâzî ve's-Siyer, sh:38-
39; İbnü **Kesîr**, es-Sîretü'n-Nebeviyye, 1/453)

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in
Müslüman oluşunun siyerlerde **Osmân**
(Radiyallâhu Anh) ile **İbnü Mes'ûd** (Radiyal-
lâhu Anh)'ın İslâm'ı arasında zikredilmiş
olması da bize onun bi'setin ilk yılların-
da Müslüman olduğunu göstermektedir.

b) Bu durumda Âişe (Radiyallâhu Anhâ)
Vâlidemiz'in yaşının beş-altı olduğu-
nu kabullenmek durumundayız. Zîrâ
bu yaştan küçük olan bir çocuğun irâde
beyânında bulunarak Müslüman olduğu
düşünülemez.

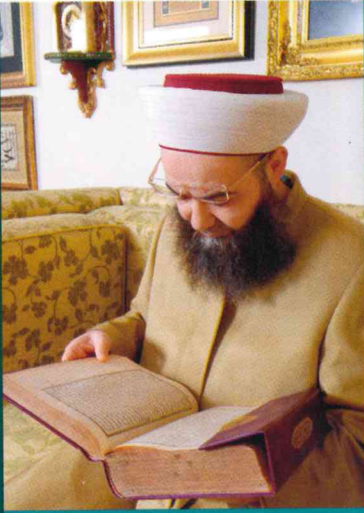
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in çok
zeki olduğunu düşünerek onu diğer çocuk-
lardan farklı kabûl etsek bile dört yaşından
aşağı olduğunu kimse iddiâ edemez.

c) Bu da bize Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâ-
lidemiz**'in hicret yılında en azından 17
yaşında olduğunu isbât eder. Zîrâ hicret
hâdisesi bi'setten 13 sene sonra vukû
bulmuştur.

d) Bu deliller müvâcehesinde; Âişe (Ra-
diyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in **Rasûlüllâh**
(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evlendiği gün
en azından 19 yaşından birkaç ay aldığı-
nı kabullenmemiz gerekmektedir.

Zîrâ geride de zikredildiği üzere; **Rasû-
lüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in onunla
evliliğinin hicretten 16 ay sonra vukû
bulduğu kesin bir bilgidir. (et-Taberânî,
el-Mu'cemü'l-kebîr, rakam:71, 23/28; **Müslim**, es-
Sahîh, rakam:1423, 2/1039; **en-Nesâî**, es-Sünen,
rakam:3236, 6/70)

İnşâallâh gelecek ay bu konuda daha
farklı deliller zikrederek **Rasûlüllâh**
(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'e yapılan iftirâ
ve hakâretlerin mesnedsiz temellerini
ve asılsız dayanaklarını tamâmen iptâl
edeceğiz. Gayret bizden, tevfiğ **Allâh-u
Te'âlâ**'dandır.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI MESELESİYLE İLGİLİ İFTİRÂLARA REDDİYELER -2-

Tahlîl ve tahrîm (helâl ve haram etme) yetkisi sâdece Kendisine mahsus olan **Allâh-u Te'âlâ**'ya sonsuz hamd-ü senâdan ve **Allâh-u Te'âlâ**'nın dîninin ahkâmını bizlere beyân eden **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile Ehl-i Beyti'ne ve şerîatın hükümlerini bizlere tebliğ eden ashâb-ı kirâm hazarâtına salât-ü selâmdan sonra!

Şu bilinsin ki; yaşamakta olduğumuz şu günlerde İstanbul Sözleşmesi'nin iptâlî söz konusu olunca eşcinselliği savunan birtakım guruplar **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) **Efendimiz**'in **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) annemiz ile hâşâ çocuk yaşta evlendiği iftirâsını ortaya atarak Müslümanları rahatsız etmeye çalıştılar. Tabî ki bu, ilk olarak onların ortaya attıkları bir iftirâ değildir.

Evvelce bâzı müsteşrik (özellikle dînî konularda doğu dünyâsının ilimlerini araştıran ve bâhusus İslâm ilimlerini inceleyen) kâfirler de bu iftirâları dillendirmişlerdir ki Avrupa'da **Dozy** denen kâfir, Türkiye'de de evvelce müftülük yapıp daha sonra mürted olan **Turan Dursun** kâfiri bu konuyu gündeme getirmişlerdi.

İşte biz şu anda tekrar hortlatılmaya çalışılan bu iftirâyı geçen yazımızdaki makâlemizde iki ilmî delille çürütmeye çalışmıştık. Bu konudaki ikinci makâlemiz olan bu yazımızda da üçüncü ve dördüncü delilleri serdedeceğiz.

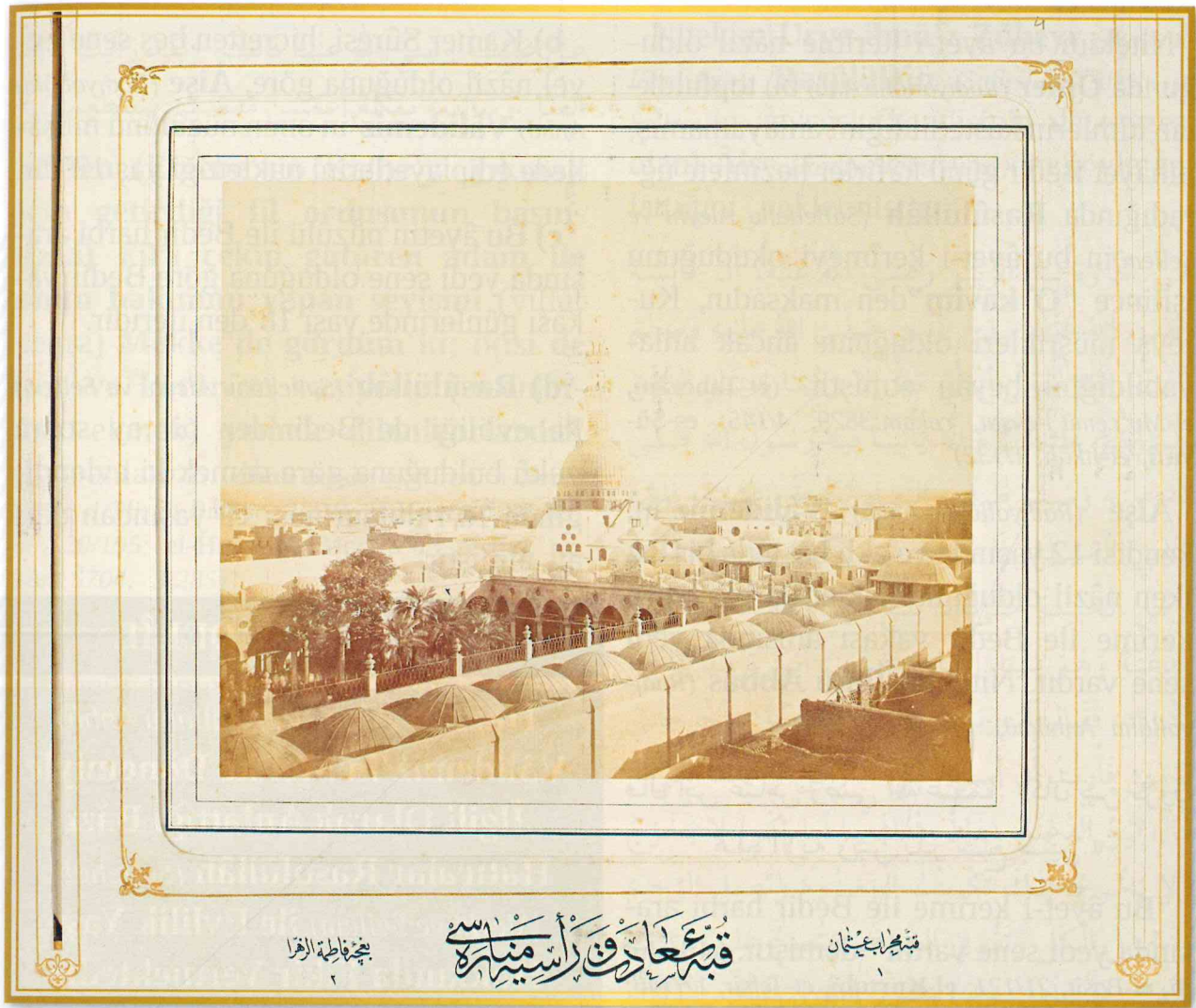
ÜÇÜNCÜ DELİL

**Kamer Sûresi Nâzil Olduğunda
Bir Kız Çocuğu Olduğunu
Beyan Etmesi Âişe (Radiyallâhu
Anhâ) Vâlidemiz'in Evlilik
Yaşının Denildiği Kadar Küçük
Olmadığını İsbât Etmektedir**

Şu bilinsin ki; Mekke günleriyle ilgili olarak **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**:

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا: «لَقَدْ أَنْزَلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ وَإِنِّي لَجَارِيَةُ الْعَبِّ، ﴿بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ﴾»

“Ben Mekke’de oyun oynamaya meyilli bir kız iken **Muhammed** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e: ‘**Doğrusu o** (kiryâmet) **ân(ı) onlara vaad edilen** (en büyük azâbın) **zamân(ı)dır.**”

Kubbe-i Saâdet (ağaçların görüldüğü yer Fâtıma Annemizin bahçesidir)

O (kıyâmet) ân(1) ise, çâresi bulunamayacak derecede fecîdir ve (dünyâ azâbından) daha acıdır.’ (el-Kamer Sûresi:46) âyeti nâzil oldu.” demiştir. (el-Buhârî, es-Sahîh, rakam:4876, 6/143; 4993, 6/185; İbnü’l-Esîr, Câmi’u’l-usûl, rakam:8857, 11/288)

İşte bu bilgi, onun yaşıyla ilgili olarak bize farklı kapılar aralamaktadır.

Geçen ayki yazımızda zikredilen birinci maddede kaynaklarıyla açıklandığı üzere; Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlide-miz’in ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) ile yaş farkı 10’dur.

Söz konusu âyet-i kerîme, Kamer Sûresi’nin 46. âyet-i kerîmesidir ki İmâm-ı Süyûtî (Rahimehullâh) bu sûrenin âyetlerinin bir bütün hâlinde nâzil olduğunu Ömer ve İbnü Abbâs (Radiyallâhu Anhüm)

den naklederek bu hususta kesin konuşmuştur. Zâten İmâm-ı Beyhakî (Radiyallâhu Anh) da bunu beyân etmiştir. (es-Süyûtî, el-İtkân, 1/40-41, 65, 79, 132)

Bu sûrenin, hicretten beş sene önce nâzil olduğunu ise hadîs ve siyer ulemâsı beyân etmişlerdir. (el-Kastallânî, el-Mevâhib, 2/254; ed-Diyârbekrî, Târîhu’l-Hamîs, 1/298)

Bu âyet-i kerîmenin bir öncesinde bulunan:

﴿سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ﴾

“O (kâfir) cemâat muhakkak bozguna uğratılacaktır ve arka çevir(ip mağlup bir hâlde dönüp gid)eceklerdir.” (el-Kamer Sûresi:45) âyet-i kerîmesinde, “Kâfirlerin tehdid edildiği büyük bozgun” ise Bedir’de tahakkuk etmiştir.

Nitekim bu âyet-i kerîme nâzil olduğunda **Ömer** (Radiyallâhu Anh) bu topluluktan kimlerin kastedildiğini anlayamamış, nihâyet Bedir günü kâfirler hezîmete uğradığında **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in bu âyet-i kerîmeyi okuduğunu işitince “**O kavim**”den maksadın, Kureyş müşrikleri olduğunu ancak anlayabildiğini beyân etmiştir. (et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-evsat, rakam:3829, 4/145; es-Sü-yûtî, el-İtkân, 1/132)

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in, kendisi 12 yaşında ve akıllı başında bir kız iken nâzil olduğunu naklettiği bu âyet-i kerîme ile Bedir vakası arasında yedi sene vardır. Nitekim **İbnü Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ):

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: «كَانَ بَيْنَ نَزُولِ هَذِهِ الْآيَةِ وَبَيْنَ بَدْءِ سَنَةِ سِنِينَ»

“Bu âyet-i kerîme ile Bedir harbi arasında yedi sene vardır” demiştir. (el-Vâhidî, el-Basît, 21/121; el-Kurtubî, et-Tefsîr, 17/146; **İbnü ‘Âdil**, el-Lübâb fî ulûmi’l-Kitâb, 18/277; eş-Şirbînî, es-Sirâcü’l-münîr, 4/154; **İsmâ‘îl Hak-kî**, Rûhu’l-beyân, 9/282)

Bedir muhârebesi ise hicretin ikinci senesinde Ramazan ayının 17’sinde vukû bulmuştur. (**İbnü Kesîr**, es-Sîretü’n-Nebeviyye, 2/342)

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)’in **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** ile izdivâcî da o sene Ramazan’dan hemen sonra gelen Şevvâl ayında vâki olmuştur. (et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-kebîr, rakam:71, 23/28; **Müslim**, es-Sahîh, rakam:1423, 2/1039; en-Nesâî, es-Sünen, rakam:3236, 6/70)

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce

a) Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in, ablası **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ) ile arası 10 yaş olduğuna göre hicrette yaşı 17’dir.

b) Kamer Sûresi, hicretten beş sene evvel nâzil olduğuna göre, **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in onun nüzûlünü müşâhede edip ayetlerini naklettiği yaşı 12’dir.

c) Bu âyetin nüzûlü ile Bedir harbi arasında yedi sene olduğuna göre Bedir vakası günlerinde yaşı 18’den ileridir.

d) Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evliliği de Bedir’den bir ay sonra vukû bulduğuna göre demek ki evlendiğinde 18’i doldurmuş, 19 yaşından dört ay almıştır.

DÖRDÜNCÜ DELİL

Hazreti Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in Mekke Dönemiyle İlgili Olarak Anlattığı Bâzı Hâtıralar **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile Evlilik Yaşı Hakkında Fikir Vermektedir

Hadîs ve siyer kitaplarında **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in Mekke dönemi ile ilgili bâzı hâtıratı yer almaktadır ki bu rivâyetler konumuz açısından önem arz etmektedir. Bunlara örnek verecek olursak:

1) Fil Hâdisesinden Geriye Kalan İki Kişiyi Mekke’de Dilenirken Gördüğünü Beyân Etmesi

Risâletten kırk sene önce gerçekleşen ve tarih belirlemede bir kıstas olarak kabul gören Fil Hâdisesi’nden geriye kalan iki kişiyi Mekke’de dilenirken gördüğünü söylemesi **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)’nın yaşı hakkında bize fikir vermektedir. Nitekim **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: «لَقَدْ رَأَيْتُ قَائِدَ الْفِيلِ وَسَائِسَهُ بِمَكَّةَ أَعْمَيْنِ مُقْعَدَيْنِ يَسْتَطْعِمَانِ..»

“Ben (Ebrehe’nin Ka’be’yi yıkmak için getirdiği fil ordusunun başındaki) Fil’i çekip götüren adam ile onun bakımını yapan seyisini (yıllar sonra) Mekke’de gördüm ki; ikisi de kör ve kötürüm vaziyette (insanlardan ekmek) yemek dileniyorlardı.” diye anlatırdı. (İbnü Kesîr, *es-Sîretü’n-Nebeviyye*, 1/38; *el-Bidâye*, 2/219; *el-Kurtubî, et-Tefsîr*, 20/195; *el-Heysemî, Mecma’u’z-zevâid, rakam:5704, 3/285*)

Bu rivâyetten Ebrehe’nin ordusunun tümünün topluca helak olmadığı, bazılarının Mekke ehline sığınarak İslâm dîni gelene kadar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Zâten Ebrehe’nin de Mekke’de hastalanıp Yemen’de öldüğü bilinmektedir.

Ayrıca Fil ashâbından arta kalan kişilerin **âhir** ömürlerini yaşadıkları dönemde **Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’in** bu olayları tahlîl edip nakledecek yaşta olduğu yine bu rivâyetten anlaşılmaktadır ki bu da İslâm’ın ilk döneminde onun en az beş-altı yaşlarında olduğu husûsunda bir fikir verebilir.

2) Mekke Döneminin Başlarında Babasının Çektiği Sıkıntıları Tafsîlatla Anlatması

Yine böylece babasının çektiği sıkıntıları ve **Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)** ile babasının hicret yolculuğuna onların evinde hazırlanması ve hicretin başladığı günlerde yaşanan bâzı olayları beyân sadedindeki sözleri **Âişe (Radiyallâhu Anhâ)**nın o günlerde akli başında bir kız olduğu görüşünü teyid eder mâhiyettedir.

Nitekim Urve ibnü’z-Zübeyr (Radiyallâhu Anh), Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)’in zevcesi (kendisinin de teyzesi olan) **Âişe (Radiyallâhu Anhâ)**nın şöyle anlattığını nakletmiştir:

عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: «لَمْ أَقْبَلْ أَبُوبَيَّ قَطُّ إِلَّا وَهُمَا يَدِينَانِ الدِّينَ وَلَمْ يَمُرَّ عَلَيْنَا يَوْمٌ إِلَّا يَأْتِينَا فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَفِي النَّهَارِ بُكْرَةً وَعَشِيَّةً، فَلَمَّا ابْتُلِيَ الْمُسْلِمُونَ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ مُهَاجِرًا نَحْوَ أَرْضِ الْحَبَشَةِ حَتَّى إِذَا بَلَغَ بَرَكَ الْغِمَادِ لِقِيَهُ ابْنُ الدَّغْنَةِ وَهُوَ سَيِّدُ الْقَارَةِ فَقَالَ: «أَيْنَ تُرِيدُ يَا أَبَا بَكْرٍ؟»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «أَخْرَجَنِي قَوْمِي فَأُرِيدُ أَنْ أَسِيحَ فِي الْأَرْضِ وَأَعْبُدَ رَبِّي»، قَالَ ابْنُ الدَّغْنَةِ: «فَإِنَّ مِثْلَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ لَا يَخْرُجُ وَلَا يَخْرُجُ، إِنَّكَ تَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَتَصِلُ الرَّحِمَ وَتَحْمِلُ الْكُلَّ وَتَقْرِي الضَّيْفَ وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ، فَأَنَا لَكَ جَارٌ، إِرْجِعْ وَاعْبُدْ رَبَّكَ بِبَلَدِكَ»، فَارْجَعَ وَارْتَحَلَ مَعَهُ ابْنُ الدَّغْنَةِ فَطَافَ ابْنُ الدَّغْنَةِ عَشِيَّةً فِي أَشْرَافِ قُرَيْشٍ فَقَالَ لَهُمْ: «إِنَّ أَبَا بَكْرٍ لَا يَخْرُجُ مِثْلُهُ وَلَا يَخْرُجُ أَتُخْرِجُونَ رَجُلًا يَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَيَصِلُ الرَّحِمَ وَيَحْمِلُ الْكُلَّ وَيَقْرِي الضَّيْفَ وَيُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ فَلَمْ تُكْذِبْ قُرَيْشٌ بِجَوَارِ ابْنِ الدَّغْنَةِ»، وَقَالُوا لِابْنِ الدَّغْنَةِ: «مُرْ أَبَا بَكْرٍ، فَلْيَعْبُدْ رَبَّهُ فِي دَارِهِ، فَلْيَصِلْ فِيهَا وَلْيَقْرَأْ مَا شَاءَ وَلَا يُؤْذِنَا بِذَلِكَ وَلَا يَسْتَعْلِنَ بِهِ فَإِنَّا نَخْشَى أَنْ يَفْتِنَ نِسَاءَنَا وَأَبْنَاءَنَا»، فَقَالَ ذَلِكَ ابْنُ الدَّغْنَةِ لِأَبِي بَكْرٍ، فَلَبِثَ أَبُو بَكْرٍ بِذَلِكَ يَعْْبُدُ رَبَّهُ فِي دَارِهِ وَلَا يَسْتَعْلِنُ بِصَلَاتِهِ وَلَا يَقْرَأُ فِي غَيْرِ دَارِهِ ثُمَّ بَدَأَ لِأَبِي بَكْرٍ فَابْتَنَى مَسْجِدًا بِفَنَاءِ دَارِهِ وَكَانَ يُصَلِّي فِيهِ وَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ فَيَتَقَدِّفُ عَلَيْهِ نِسَاءُ الْمُشْرِكِينَ وَأَبْنَاؤُهُمْ وَهُمْ يَعْجَبُونَ مِنْهُ وَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَجُلًا بَكَاءً لَا يَمْلِكُ عَيْنِيهِ

إِذَا قَرَأَ الْقُرْآنَ وَأَفْزَعَ ذَلِكَ أَشْرَافَ قُرَيْشٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَأَرْسَلُوا إِلَى ابْنِ الدَّغْنَةِ فَقَدِمَ عَلَيْهِمْ فَقَالُوا: «إِنَّا كُنَّا أَجْزُنَا أَبَا بَكْرٍ بِجَوَارِكَ عَلَى أَنْ يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي دَارِهِ فَقَدْ جَاوَزَ ذَلِكَ فَابْتَنَى مَسْجِدًا بِفَنَاءِ دَارِهِ فَأَعْلَنَ بِالصَّلَاةِ وَالْقِرَاءَةِ فِيهِ وَإِنَّا قَدْ خَشِينَا أَنْ يَفْتِنَ نِسَاءَنَا وَأَبْنَاءَنَا فَانْهَهِ فَإِنْ أَحَبَّ أَنْ يَفْتَصِرَ عَلَى أَنْ يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي دَارِهِ فَعَلْ وَإِنْ أَبَى إِلَّا أَنْ يُعْلِنَ بِذَلِكَ فَسَلِّهِ أَنْ يَرُدَّ إِلَيْكَ ذِمَّتَكَ فَإِنَّا قَدْ كَرِهْنَا أَنْ نُخْفِرَكَ وَلَسْنَا مُقَرِّينَ لِأَبِي بَكْرٍ الْأَسْتِغْلَانِ»، قَالَتْ عَائِشَةُ: «فَاتَى ابْنُ الدَّغْنَةِ إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ: «قَدْ عَلِمْتَ الَّذِي عَاقَدْتُ لَكَ عَلَيْهِ فَإِنَّمَا أَنْ تَقْتَصِرَ عَلَى ذَلِكَ وَإِنَّمَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيَّ ذِمَّتِي فَإِنِّي لَا أَحِبُّ أَنْ تَسْمَعَ الْعَرَبُ أَبِي أَخْفِرْتُ فِي رَجُلٍ عَقَدْتُ لَهُ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «فَإِنِّي أُرِدُّ إِلَيْكَ جَوَارِكَ وَأَرْضِي بِجَوَارِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ بِمَكَّةَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمُسْلِمِينَ: «إِنِّي أُرِيتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ ذَاتَ نَخْلٍ يَمِينٍ لَا بَيْنَ وَهُمَا الْحَرَتَانِ»، فَهَاجَرَ مَنْ هَاجَرَ قَبْلَ الْمَدِينَةِ وَرَجَعَ عَامَّةٌ مَنْ كَانَ هَاجَرَ بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ إِلَى الْمَدِينَةِ وَتَجَهَّزَ أَبُو بَكْرٍ قَبْلَ الْمَدِينَةِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَلَى رِسْلِكَ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يُؤْذَنَ لِي»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «وَهَلْ تَرْجُو ذَلِكَ بِأَبِي أَنْتَ؟»، قَالَ: «نَعَمْ»، فَحَبَسَ أَبُو بَكْرٍ نَفْسَهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُصْحَبَهُ وَعَلَفَ رَاحِلَتَيْنِ كَانَتَا عِنْدَهُ وَرَقَ السُّمْرِ وَهُوَ الْخَبْطُ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ، قَالَ ابْنُ شَهَابٍ: «قَالَ عُرْوَةُ: «قَالَتْ عَائِشَةُ: «فَبَيْنَمَا نَحْنُ يَوْمًا جُلُوسٌ فِي بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ فِي نَحْرِ الظَّهِيرَةِ قَالَ قَائِلٌ لِأَبِي بَكْرٍ: «هَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَقَنِّعًا فِي سَاعَةٍ لَمْ يَكُنْ يَأْتِينَا فِيهَا» فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «فِدَاءُ لَهُ أَبِي وَأُمِّي وَاللَّهِ مَا جَاءَ بِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ إِلَّا أَمْرٌ» قَالَتْ: «فَجَاءَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَأْذَنَ فَأَذِنَ لَهُ فَدَخَلَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَبِي بَكْرٍ: «أَخْرِجْ مَنْ عِنْدَكَ»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «إِنَّمَا هُمْ أَهْلُكَ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ!»، قَالَ: «فَإِنِّي قَدْ أَذِنَ لِي فِي الْخُرُوجِ»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «الضَّحَابَةُ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ!»، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «نَعَمْ»، قَالَ أَبُو بَكْرٍ: «فَخُذْ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِحْدَى رَاحِلَتَيَّ هَاتَيْنِ»، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «بِالْثَمَنِ»، قَالَتْ عَائِشَةُ: «فَجَهَّزْنَاهُمَا أَحْتِ الْجِهَارِ وَصَنَعْنَا لَهُمَا سُفْرَةً فِي جِرَابٍ فَقَطَعْتَ أَصْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ قِطْعَةً مِنْ نِطَاقِهَا فَرَبَطْتُ بِهِ عَلَى فَمِ الْجِرَابِ فَبِذَلِكَ سُمِّيَتْ ذَاتُ النِّطَاقَيْنِ»، قَالَتْ: «ثُمَّ لَحِقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ بَعَارٍ فِي جَبَلٍ ثَوْرٍ فَكَمْنَا فِيهِ ثَلَاثَ لَيَالٍ يَبِيتُ عِنْدَهُمَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ وَهُوَ غُلَامٌ شَابٌّ ثَقِفَ لَقْنٌ فَيُدْلِجُ مِنْ عِنْدِهِمَا بِسَحَرٍ فَيُضْبِحُ مَعَ قُرَيْشٍ بِمَكَّةَ كَبَائِتٍ فَلَا يَسْمَعُ أَمْرًا يُكْتَاذَانِ بِهِ إِلَّا وَعَاهُ حَتَّى يَأْتِيَهُمَا بِخَبَرِ ذَلِكَ حِينَ يَخْتَلِطُ الظَّلَامُ وَيَزْعَى عَلَيْهِمَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ مِنْحَةً مِنْ غَنَمٍ فَيُرِيحُهَا عَلَيْهِمَا حِينَ تَذْهَبُ سَاعَةٌ مِنَ الْعِشَاءِ فَيَبْسُتَانِ فِي رِسْلٍ وَهُوَ لَبَنٌ مِنْحَتَهُمَا وَرَضِيفَهُمَا حَتَّى يَنْعَقَ بِهَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ بِغَلَسٍ يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ تِلْكَ اللَّيَالِي الثَّلَاثِ وَاسْتَأْجَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ رَجُلًا مِنْ بَنِي الدَّبِيلِ وَهُوَ مِنْ بَنِي عَبْدِ بْنِ عَدِيٍّ هَادِيَا خَرِيْتًا وَالْخَرِيْتُ الْمَاهِرُ بِالْهَدَايَةِ قَدْ غَمَسَ حِلْفًا فِي آلِ الْعَاصِ بْنِ وَائِلِ السَّهْمِيِّ وَهُوَ عَلَى دِينِ كُفَّارِ قُرَيْشٍ فَأَمَانَهُ فَدَفَعَا إِلَيْهِ رَاحِلَتَيْهِمَا وَوَاعَدَاهُ غَارَ ثَوْرٍ بَعْدَ ثَلَاثِ لَيَالٍ بِرَاحِلَتَيْهِمَا ضَبْحَ ثَلَاثٍ وَانْطَلَقَ مَعَهُمَا عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ وَالِدِيلُ فَأَخَذَ بِهِمْ طَرِيقَ السَّوَاكِحِ».

مَدِينَةُ الْمُنَوَّرَةِ

Medîne-i Münevvere'nin Osmanlı günleri

“Ben annemi ve babamı (Ebû Bekr’le Ümm-ü Rûmân’ı) bildim bileli onlar İslâm dîni üzereydiler. Hiçbir gün geçmezdi ki **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) mutlakâ gündüzün iki tarafında; sabah-akşam bize gelirdi.

Müslümanlar belâya dûçâr kılınca **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh) (daha önce Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)den Habeşistan’a hicret için izin alan Müslümanlara yolda kavuşmak için) Habeşistan topraklarına doğru muhâcir olarak yola çıktı.

Nihâyet (Yemen cihetine doğru Mekke’ye beş gecelik mesâfede bulunan) Berkü’l-Ğımâd’a ulaşınca (Kureyş kabîlesinden Benûzühre’nin antlaşmalılığı Hûn ibnü Huzeymeoğullarından meşhur bir kabîle olan) **Kâre**’nin efendisi **İbnü’ d-Değine** (künyeli Hâris ibnü Yezîd) ona rastladı ve: ‘Yâ Ebâ Bekr! Nereye gitmek istiyorsun?’ diye sordu.

Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh) da (ona o dö-

nem kâfir olduğu için esas gideceği yeri söylemeyip): “**Kavmim beni çıkarttı** (Kureyş müşrikleri benim Mekke’den çıkmama sebep oldu), **ben de yeryüzünde bir zaman dolaşıp Rabbim’e ibâdet etmek istiyorum.**” dedi.

O zaman **İbnü’ d-Değine**: ‘Yâ Ebâ Bekr! Senin gibi biri (memleketinden) çıkmaz ve çıkartılmaz, gerçekten sen yok olan bir şeyi dahî kazanır (ve en olmayacak şeyleri dahî elde ederek insanlara başkasının yanında bulamayacakları şeyleri verirsin ve iyilik yollarına cömertçe harcar)sın, sıla-i rahim yaparsın, (işini görmekten âciz olan âile fertlerine âit) yükler çekersin, misâfir ağırlarsın ve haklar(ı yerine getirme) uğrunda başa gelen sıkıntılara karşı (insanlara) yardımcı olursun (senin gibi iyilik sâhibi kimseyi Allâh zâyî etmez). Ben senin hâmin olurum (seni savunurum), haydi dön kendi beldende **Rabbi**’ne ibâdet et.’ dedi. Böylece o geri döndü, **İbnü’ d-Değine** de onunla berâber yolculuk yaptı.

(Mekke'ye döndükten sonra) bir ikindi vakti **İbnü'd-Değine** Kureyş eşrâfını dolaşarak onlara: '**Ebû Bekr** gibi biri (memleketinden) çıkmaz ve çıkartılmaz! Siz yok olan bir şeyi dahî kazan(ıp iyilik yollarına cömertçe harcay)an, sıla-i rahim yapan, taşınması ağır hakları(n ifâsını üstüne alıp) yüklenen, misâfir ağırlayan ve **Hakk**'ın takdîriyle insana ârız olan (borçlar gibi) haklara karşı (insanlara) yardımcı olan bir insanı nasıl çıkartırsınız?' dedi.

Böylece Kureyş, **İbnü'd-Değine**'nin **Ebû Bekr**'e verdiği emânı reddetmeyerek **İbnü'd-Değine**'ye: '**Ebû Bekr**'e emret, **Rabbi**'ne (başka şehirlerde değil de) kendi evinde ibâdet yapsın, orada namaz kılsın, dilediği kadar Kur'ân okusun fakat bu yaptıklarını açık yaparak böylece bize eziyet etmesin. Çünkü gerçekten biz kadınlarımızı ve oğullarımızı fitneye düşürmesinden endişe ediyoruz (onun ibâdetlerini görüp etkilenererek atalarının dînini bırakıp İslâm'a gireceklerinden korkuyoruz).' dediler.

İbnü'd-Değine de bunu **Ebû Bekr**'e söyledi, böylece **Ebû Bekr** bir süreliğine **Rabbi**'ne evinde ibâdet etti, namazını açıktan kılmadı, evinden başka bir yerde Kur'ân okumadı.

Sonra **Ebû Bekr**'in aklına başka bir fikir geldi, evinin önünde bir mescit binâ etti, artık orada namaz kılıyordu ve Kur'ân okuyordu, bunu gören müşriklerin kadınları ve oğulları onu görmek için izdiham yapmaya başladılar, o(nun okuduğu Kur'ân-ı Kerîm âyetlerini dinlemek ve ibâdetlerini seyretmek) onların çok hoşuna gidiyordu, onlar ona ilgiyle bakıyorlardı.

Ebû Bekr çok ağlayan bir adamdı, Kur'ân okuduğu zaman gözlerine mâlik olamazdı, bu durum müşriklerden olan Kureyş eşrâfını korkuttu (hanımları ve çocukları Müslüman olur diye endişeye sevketti).

Bunun üzerine onlar **İbnü'd-Değine**'ye haber sal(ıp onu çağır)dılar, o yanlarına gelince: '**Biz Ebû Bekr**'e **Rabbi**'ne kendi evinde ibâdet etsin diye senin emânınla emân (dokunulmazlık güvencesi) vermiştik, fakat o, bu güvenceyi aştı, evinin önünde bir mescid binâ etti, orada açıkça namaz kılmaya ve Kur'ân okumaya başladı, biz gerçekten kadınlarımızı ve oğullarımızı fitnelendirecek diye korktuk, hemen onu nehyet (ibâdetlerini açıkta yapmasını yasakla)!

Eğer **Rabbi**'ne evinde ibâdet etmekle yetinmek isterse böyle yapsın, yok eğer mutlakâ bunu açık yapacaksa ondan zimmetini (ona verdiği güvenceyi ve dokunulmazlık sözünü) sana geri iâde etmesini iste, zîrâ biz senin güvenceni bozmak istemedik, ama **Ebû Bekr**'in açıktan ibâdet etmesini de kabûl edecek değiliz.' dediler.

Bunun üzerine **İbnü'd-Değine**, **Ebû Bekr**'e gelerek: '**Sen benim senin hakkında (müşriklerle) ne anlaşma yaptığımı iyice bilmektesin, ya bununla yetinirsin ya da sana verdiğim güvenceyi bana geri verirsin, zîrâ ben Arapların: 'Bir adama verdiğim güvence hakkında bana hıyânet yapıldı.' diye duymalarını istemem. (Çünkü bu benim îtibârımı zedeleyer.)**' deyince **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*): '**Ben sana zimmetini geri iâde ediyorum, Allâh-u Azze ve Celle'nin zimmetine (O'nun emânına ve korumasına) râzı oluyorum.**' dedi.

O günlerde **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) Mekke'de bulunuyordu. **Nebî** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) o sırada Müslümanlara: “Şüphesiz bana sizin hicret yurdunuz iki siyah taşlıklı arâzînin arasında bulunan hurmalık bir yer olarak gösterildi.” buyurmuştu.

Bunun üzerine hicret edenler Medîne cihetine doğru yola çıktı. Evvelce Habeşistan topraklarına hicret etmiş bulunanların büyük bir bölümü de (Müslümanların Medîne’de yerleştiğini duyarak) Medîne’ye döndü.

Ebû Bekr Medîne’ye doğru yola çıkmak üzere hazırlanınca **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ona: “Biraz sabret! **Zîrâ ben bana da (hicret için) izin verilmesini ummaktayım.**” buyurdu. O zaman **Ebû Bekr**: “**Babam sana fedâ! Sen de bunu umuyor musun?**” deyince **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem): “Evet.” buyurdu.

Böylece **Ebû Bekr** kendini **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e yol arkadaşı olmak için sakladı, yanında bulunan iki yük devesini de dört ay boyunca muğaylan ağacından düşürülen yapraklarla besledi.”

Âişe (Radiyallâhu Te’âlâ Anhâ) sözlerine şöyle devâm etti:

“Bir gün biz sığın şiddetlendiği zevâl vaktinin evvelinde (babam) **Ebû Bekr**’in evinde otururken birisi **Ebû Bekr**’e: ‘İşte bu **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)! Başını kapatmış vaziyette (geliyor).’ dedi. O saat **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)’in bize geldiği saat değildi. **Ebû Bekr**: “**Babam-annem ona fedâ! Vallâhi onu bu saatte (ancak) önemli bir ism-i şerîf (bize) getirdi.**” dedi.

Derken **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) geldi ve (eve girmek için) izin istedi, kendisine izin verilince içeri girdi ve hemen **Ebû Bekr**’e: “**Yanıdakileri dışarı çıkar.**” dedi. **Ebû Bekr** ise ona: “**Babam sana fedâ olsun yâ Rasûlüllâh! Onlar senin âilenden başkaları değiller (nişanlın Âişe, annesi ve kız kardeşi, yabancı yok).**” dedi.

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem): “**Gerçekten bana (Mekke’den) çıkış husûsunda izin verildi.**” deyince, **Ebû Bekr**: “**Babam sana fedâ olsun yâ Rasûlellâh! Seninle yol arkadaşlığı (istiyorum).**” dedi. **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) de: “**Olur.**” buyurdu. (O zaman babamın ağladığını gördüm, hâlbuki o vakte kadar kimsenin sevinçten ağlayacağını sanmazdım.)

Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh): “**Babam sana fedâ olsun yâ Rasûlellâh! Şu iki yük devesinden birini aliver.**” deyince **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem): “**Parayla (alırım ki hicret yolunda infakta bulunmuş olayım).**” buyurdu.

Biz o iki deveyi çok süratli bir şekilde yola hazırladık, bir torbanın içerisine kendileri için azık da koyduk. **Ebû Bekr**’in kızı (kardeşim) **Esmâ** kemerinden bir parça keserek onunla torbanın ağzını bağladı, işte bu sebeple kendisi ‘**Zâtü’n-nitâkayn** (iki kemer sâhibi)’ diye adlandırıldı.

Sonra **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ve **Ebû Bekr** Sevr dağındaki bir mağaraya giderek orada üç gece gizlendiler.

Ebû Bekr’in oğlu (kardeşim) **Abdüllâh** onların yanında geceliyordu. O günlerde kendisi çabuk kavrayan, fetânetli genç bir çocuktü.

Seher vakti onların yanından ayrılıp Mekke’de geceleyen biri gibi sabahleyin Kureyş’le birlikte sabahlıyordu. Artık o onlar hakkında kurulan hîle ve tuzaklardan ne duyuyorsa mutlaka onları ezberliyor, karanlık ortalığa işlediği zaman bu haberleri onlara getiriyordu.

Ebû Bekr’in âzatlısı **Âmir ibnü Führeyre** (Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)a âit) otardığı koyunlardan sabah-akşam sağılabilen bir koyunu saklıyor, sonra yatsı vaktinden bir saat geçince o koyunu onların yanına getiriyordu (onlar da sağıp içiyorlardı). Böylece onlar tâze süt içerek geceliyorlardı ki o süt kendi sağmallarının sütü idi ve sıvılığı gitsin (de kıvama gelsin) diye içine kızgın taş konularak pişirilmişti.

Nihâyet gece karanlığının kaybolması yaklaştığında **Âmir ibnü Führeyre** (mağaranın önüne gelip) koyuna seslenerek onu götürüyordu. O üç gecenin her bir gecesinde **Âmir** böylece yaptı.

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ve **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh) (Mekke’de bulunuyorlarken) Abd ibnü Adıyyoğulları olan Benüddîl kabîlesinden, (Abdüllâh ibnü Ureykıt adında) çok mâhir bir rehberi para ile tutmuşlardı. Bu adam **Âs ibnü Vâil es-Sehmî** ile antlaşmalı olarak elini yemin suyuna boyamıştı.

Dolayısıyla o, Kureyş kâfirlerinin dîni üzere idi. Fakat onlar ona güvenip bineklerini kendisine teslim etmiş ve üç gece sonra **Sevr** mağarasında buluşacaklarına dâir onunla sözleşmişlerdi. O da üçüncü gecenin sabahında binek develerini kendilerine getirdi.

Böylece **Âmir ibnü Führeyre** ile o delil onlarla berâber yola çıktılar, akabinde o rehber onlara (Usfân’ın alt tarafında kalan) sâhil yolunu tutturdu.”

(el-Buhârî, es-Sahîh, rakam: 3905, 5/58; ‘Abdürrezzâk, el-Musannef, rakam:9743; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, rakam:25626, 42/419-421; İbnü Ebî Hâtim, et-Tefsîr, 6/1799)

Bu Rivâyetten Çıkarılan Netîce

a) Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in İslâm’ın bidâyetinde **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in sabah-akşam evlerine gelip gittiğini naklediyor olması İslâm’ın ilk döneminde yaşanan sıkıntıların şâhidi olduğunun açık bir delîlidir. Bu konuda tanıklık yaptıklarını anlatabilmek ise İslâm’ın bidâyetinde dört beş yaşından aşağı olan bir çocuk hakkında tasavvur edilemez.

Nübüvvetin ilk yıllarında en az dört yaşında olan bir çocuk ise hicrette en az 17 yaşında olacaktır. Bu da izdivaç yaşının 18-19 olmasını kabûl etmemizi gerektirmektedir.

b) Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in Mekke döneminde yaşanan hâdiseleri bu kadar tafsîlatlı bir şekilde anlatması, onun Mekke dönemindeki yaşının çok küçük olmadığına açıkça delâlet etmektedir. Özellikle babasının Habeşistan’a hicret teşebbüsü ile ilgili konuyu anlatırken onu kimin yoldan çevirdiğini, aralarında ne konuşmalar geçtiğini ve bunu müteakip gelişen birçok hâdiseyi tafsîlâtıyla nakletmesi, babasının hicrete kalkışması döneminde **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in en az 8-9 yaşlarında olduğunu kabûl etmemizi gerektirmektedir.

Zîrâ bu yaşlardan aşağı çağdaki bir çocuğun bu hadisleri bu kadar tafsîlâtıyla kavrayıp sonradan anlatabilmesi akla mantığa uygun düşmemektedir.

c) Habeşistan'a hicretin nübüvvetin beşinci senesinde olduğu ise bilinmektedir. (İbnü Cemâ'a, *el-Muhtasaru'l-kebîr fî sîreti'r-Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem*, sh:36; İbnü Künfüz, *Vesiletü'l-İslâm bi'n-Nebiyi 'Aleyhi's-Salâtü ve's-Selâm*, sh:96; Muhammed ibnû 'Ömer Bahrak, *Hadâiku'l-envâr ve Metâli'u'l-es-râr fî sîreti'n-Nebiyi'l-Muhtâr*, sh:61, 186)

d) Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz nübüvvetin beşinci yılında en az sekiz yaşında olsa bile bu onun hicrette en az on altı yaşında olmasını gerektirir.

e) Rasûlüllâh (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ile izdivâcının hicretten on altı ay sonra olduğunu bildiğimize göre bu durumda evlilik akdinin 18 yaşına birkaç ay varken tahakkuk ettiğini kabullenmemiz gerekir.

Bu konudaki sâir delilleri bir sonraki yazımızda inşâallâh derleyip konuyu hitâma erdireceğiz.

3) Namazın İkişer Rekât Olarak Farz Kılındığını Nakletmesi

İlk defâ namazın ikişer rekât farz kılındığını, mukîm olanlar için daha sonraları onun dört rekâta çıkarıldığını, ancak sefer durumlarında yine iki rekât olarak bırakıldığını ifâde etmesi de dikkat çekicidir.

Nitekim Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) Vâlidemiz:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: «كَانَتْ الصَّلَاةُ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ حِينَ فُرِضَتْ، فَزِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ، وَأُفِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ عَلَى الْفَرِيضَةِ الْأُولَى.»

“Namaz farz edildiği zaman iki rekât iki rekât olarak farz kılınmıştı, hazar namazında (mukimken kılınan da öğle, ikindi ve yatsı namazlarına iki rekât, akşama ise bir rekât) ziyâde edildi, seferin namazı ise ilk farz üzere bırakıldı (yolculukta kılınan namaz iki olarak kaldı).” (et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Evsat*, rakam:4454, 4/368; İbnü Hişâm, *es-Sîre*, 1/243) diye anlatmıştır.

Dikkat edilmesi gereken husus; bu bilgiyi ondan başka bize, sâdece İbnü Abbâs, Selmân-ı Fârisî ve Sâib ibnû Yezîd (Radiyallâhu Anhüm)un intikâl ettirmiş olmalarıdır. (et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, rakam:5409, 5/313; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, rakam:6676, 7/155)

Selmân-ı Fârisî (Radiyallâhu Anh) Rasûlüllâh (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz ile Medîne'de buluşmuş, Sâib ibnû Yezîd (Radiyallâhu Anh) zâten hicretten üç sene sonra Medîne'de dünyâyâ gelmiştir.

İbnü Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ) ise, bi'setin onuncu senesinde, hicretten üç sene önce ve Rasûlüllâh (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ve ashâbının Şî'b-i Ebî Tâlib'de muhâsara altında bulunduğu dönemde dünyâyâ gelmiştir.

Demek ki; her üç sahabînin de ne Mekke'nin ilk senelerinde kılınan ikişer rekât namaza şâhid olmalarına, ne de Mi'râc Gecesi ile gelen beş vakit namaz emrini görüp intikâl ettirmelerine imkân yoktur.

Öyleyse bu husus, bizzat Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in müşâhede ederek yaşadığı bir gerçektir. Bu ise onun, nübüvvetin daha ilk günlere muttalî olduğunu ve yaşının da o gün bütün bunları kavrayacak noktada bulunduğunu göstermektedir.

ÂİŞE

(RADIYALLÂHU ANHÂ)

VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI MESELESİYLE İLGİLİ İFTİRÂLARA REDDİYELER -3-

Helâl ve haram etme yetkisi sâdece Kendisine mahsûs olan **Allâh-u Te'âlâ**'ya hamd-ü senâdan ve **Al-lâh-u Te'âlâ**'nın şerîâtının hükümlerini bizlere beyân eden **Rasûlüllâh** (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ile Ehl-i Beyti'ne ve dînimizin hükümlerini bizlere teblîğ eden sahâbe-i kirâm hazarâtına salât-ü selâmdan sonra!

Şu bilinsin ki; yaşamakta olduğumuz şu günlerde İstanbul Sözleşmesi'nin iptâli söz konusu olunca eşcinselliği savunan birtakım guruplar **Rasûlüllâh** (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) **Efendimiz**'in **Âişe An-nemiz** ile hâşâ çocuk yaşta evlendiği iftirâsını ortaya atarak Müslümanları rahatsız etmeye çalıştılar. Tabî ki bu, ilk olarak onların ortaya attıkları bir iftirâ değildir.

Evvelce bâzı müsteşrik (özellikle dînî konularda doğu dünyâsının ilimlerini araştıran ve bâhusus İslâm ilimlerini inceleyen) kâfirler de bu iftirâları dillendirmişlerdir ki Avrupa'da **Dozy** denen kâfir, Türkiye'de de evvelce müftülük

yapıp daha sonra mürted olan **Turan Dursun** kâfiri bu konuyu gündeme getirmişlerdi.

İşte biz şu anda tekrar hortlatılmaya çalışılan bu iftirâyı geçen iki aydaki makâlemizde bâzı ilmî delillerle çürütmeye çalışmıştık. Bu konudaki üçüncü makâlemiz olan bu yazımızda da diğer bâzı delilleri serdedeceğiz.

BEŞİNCİ DELÎL

Hazreti Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in **Rasûlüllâh** (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)den **Önce Cübeyr ibnü Mut'ım ile Nişanlı Olması Rasûlüllâh** (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ile Evlilik Yaşının Büyük Olduğunu Kesinlikle İsbât Etmektedir

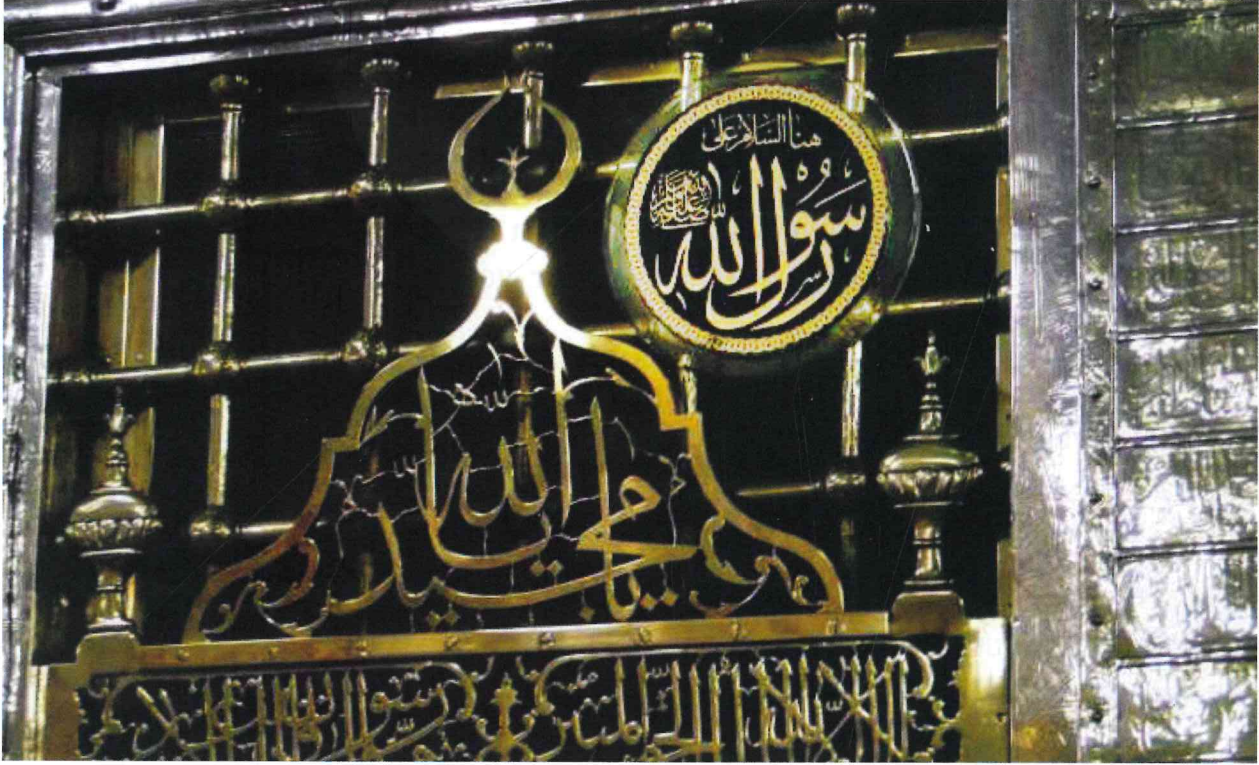
Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ)nın, **Rasûlüllâh** (Sallallahu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem) ile izdivâcî söz konusu olduğu günlerde **Âişe** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz**'in,

Mut'im ibnü Adiyy'in oğlu **Cübeyr** ile sözlü oluşu da **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem) ile evlilik yaşının büyük olduğu kanaatini güçlendirmektedir.

Burada ayrıca dikkat çeken husus, söz konusu teklifin, **Havle bintü Hakîm** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) gibi âile dışından birisi tarafından gündeme getirilmiş olmasıdır.

Zîrâ bu, **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)'nın, o gün evlilik çağına gelmiş ve evlendirilebilecek genç bir kız olduğunu açıkça ifâde etmektedir.

Mûteber kaynaklarda zikredilen bu "Sözlülük hâli"nin, **İbnü Adiyy** âilesi tarafından ve oğullarının din anlayışı değişir gerekçesiyle feshedildiği de bilinen bir gerçektir.

Muvâcehe-i Şerîfe

Nitekim **Ahmed ibnü Hanbel** (Rahimehullâh)'ın kendilerinden rivâyette bulunduğu **Ebü Seleme** ve **Yahyâ** (Rahimehumellâh) şöyle anlatmışlardır:

عن أبي سلمة ويحيى رَحِمَهُمَا اللهُ قَالَا: «لَمَّا هَلَكْتَ خَدِيجَةُ، جَاءَتْ خَوْلَةُ بِنْتُ حَكِيمٍ امْرَأَةُ عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ، قَالَتْ: «يَا رَسُولَ اللهِ! أَلَا تَزَوِّجُ؟»، قَالَ: «مَنْ؟»، قَالَتْ: «إِنْ شِئْتَ بِكَرًّا، وَإِنْ شِئْتَ ثَيِّبًا؟»، قَالَ: «فَمَنْ الْبِكْرُ؟»، قَالَتْ: «ابْنَةُ أَحَبِّ خَلْقِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْكَ عَائِشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ»، قَالَ: «وَمَنْ الثَّيِّبُ؟»، قَالَتْ: «سُودَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ، أَمَنْتُ بِكَ، وَاتَّبَعْتُكَ عَلَى مَا تَقُولُ»، قَالَ: «فَاذْهَبِي فَاذْكُرِيهِمَا عَلَيَّ»، فَدَخَلَتْ بَيْتَ أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَتْ: «يَا أُمُّ رُومَانَ! مَاذَا أَدْخَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكُم مِّنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَاتِ؟»، قَالَتْ: «وَمَا ذَاكَ؟»، قَالَتْ: «أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطُبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ»، قَالَتْ: «إِنِّي أَنْتَظِرِي أَبَا بَكْرٍ حَتَّى يَأْتِي»، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ، فَقَالَتْ: «يَا أَبَا بَكْرٍ! مَاذَا أَدْخَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكُم مِّنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَاتِ؟»، قَالَ: «وَمَا ذَاكَ؟»، قَالَتْ: «أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطُبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ»، قَالَ: «وَهَلْ تَصْلُحُ لَهُ؟ إِنَّمَا هِيَ ابْنَةُ أَخِيهِ»، فَرَجَعْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، قَالَ:

«ارْجِعِي إِلَيَّ فَقُولِي لَهُ: «أَنَا أَخُوكَ، وَأَنْتَ أَخِي فِي الْإِسْلَامِ، وَابْتِشَكَ تَصْلُحُ لِي»، فَارْجَعْتَ فَذَكَرْتَ ذَلِكَ لَهُ، قَالَ: «انْتَظِرِي»، وَخَرَجَ، قَالَتْ أُمُّ رُومَانَ: «إِنَّ مُطْعِمَ بْنِ عَدِيٍّ قَدْ كَانَ ذَكَرَهَا عَلَى ابْنِهِ، فَوَاللَّهِ مَا وَعَدَ وَعْدًا قَطُّ، فَأَخْلَفَهُ لِأَبِي بَكْرٍ، فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى مُطْعِمَ بْنِ عَدِيٍّ وَعِنْدَهُ امْرَأَتُهُ أُمُّ الْفَتْى، فَقَالَتْ: «يَا ابْنَ أَبِي قُحَافَةَ! لَعَلَّكَ مُضِبُّ صَاحِبِنَا مُدْخِلُهُ فِي دِينِكَ الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ، إِنْ تَزَوَّجَ إِلَيْكَ»، قَالَ أَبُو بَكْرٍ لِلْمُطْعِمِ بْنِ عَدِيٍّ: «أَقُولُ هَذِهِ تَقُولُ»، قَالَ: «إِنَّهَا تَقُولُ ذَلِكَ»، فَخَرَجَ مِنْ عِنْدِهِ، وَقَدْ أَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا كَانَ فِي نَفْسِهِ مِنْ عِدَّتِهِ الَّتِي وَعَدَهُ فَارْجَعَ، فَقَالَ لِحَوَلَةِ: «أُدْعِي لِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَدَعْتُهُ فَزَوَّجَهَا إِيَّاهُ.»

“**Hadice** (Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ) vefât ettiği zaman **Osmân ibnü Maz‘ûn**’un hanımı **Havle bintü Hakîm** (Radiyallâhu Te‘âlâ Anhümâ) gelerek: ‘Yâ **Rasûlellâh**! Evlenmek istemez misin?’ diye sorunca **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem): “**Kiminle?**” dedi.

O: ‘İstersen bâkire, istersen dul(lardan biriyle).’ diye cevap verince **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem): “**Bâkire olan kim?**” diye sordu.

Havle (Radiyallâhu Anhâ): ‘**Allâh-u Azze ve Celle**’nin yarattığı kulların sana en sevgilisi olan **Ebû Bekr**’in kızı **Âişe**.’ deyince **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem): “**Peki dul olan kim?**” diye sorduğunda ‘**Sevde bintü Zem‘a** ki o sana îmân etmiş ve anlattığın konularda sana tâbi olmuş bir hanımdır.’ dedi.

Bunun üzerine **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem):

“**O hâlde git, o ikisine ben(im onlarla evlenmek istediğim)den bahset.**” buyurdu.

Bunun üzerine **Havle** (Radiyallâhu Anhâ), **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh)ın evine gide rek eşine hitâben: ‘Ey **Ümmü Rûmân**! **Allâh-u Azze ve Celle** size ne kadar hayır ve bereket idhâl (nasîb) etti.’ deyince, o: ‘Neden bahsediyorsun?’ dedi.

Havle (Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ) da: ‘**Rasûlüllâh** (Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem) **Âişe**’yi kendisine nişanlamam için beni (size) gönderdi.’ diye karşılık verdi. O zaman **Ümmü Rûmân**: ‘Bekle de **Ebû Bekr** gelsin.’ dedi.

Derken **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh) gelince o: ‘Yâ **Ebâ Bekr**! **Allâh-u Azze ve Celle** size ne kadar hayır ve bereket idhâl (nasîb) etti.’ deyince, o: ‘Neden bahsediyorsun?’ dedi.

Havle (Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ) da: ‘**Rasûlüllâh** (Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem) **Âişe**’yi kendisine nişanlamam için beni (size) gönderdi.’ diye cevap verdi.

Bunun üzerine **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh): ‘O kendisi için (eş olarak) uygun olur mu? O ancak onun kardeşinin kızıdır.’ deyince **Havle** (Radiyallâhu Anhâ) **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e dönerek kendisine bu sözü anlattı.

O zaman **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem): “**Ona dön ve (benim ona şöyle dediğimi) söyle ki: ‘Ben senin kardeşimim, sen de benim İslâm’da kardeşimsin (soy bakımından kardeş değiliz, dolayısıyla) senin kızın(la evlenmem) benim için uygun (ve câiz) olur.’**” buyurdu.

Bunları duyan **Havle** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*), **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*)a dönerek: **‘Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*)in bu sözünü kendisine nakletti.

O zaman **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*) kendisine: ‘Sen biraz bekle.’ diyerek çıkınca eşi **Ümmü Rûmân**: **‘Mut‘ım ibnü Adiyy** oğlu için **Âişe**’yi istemişti (**Ebû Bekr** de ona muvâfakat etmişti). Vallâhi **Ebû Bekr** bir söz verip de aslâ onu bozmuş değildir.’ dedi.

O sırada **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*), **Mut‘ım ibnü Adiyy**’in yanına girdi, yanında da hanımı **Ümmü’l-Fetâ** bulunuyordu.

Kadın ona (babasına nisbet ile hitâb ederek): ‘Ey **Ebû Kuhâfe**’nin oğlu! Oğlum senin kızınla evlenirse belki de sen bizim adamımızı yoldan çıkaracak ve bulunduğu dîne sokacaksın.’ deyince **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*), **Mut‘ım**’e dönerek: ‘Sen de böyle mi söylüyorsun?’ dedi. O da: ‘O böyle söylüyor.’ dedi.

Cennetü’l-Bekî’in Osmanlı devrindeki hâli
(4. numaralı türbe içlerinde Âişe Annemizin de olduğu evzâc-ı tâhirâta âittir)

Bunun üzerine **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*) onun yanından süratle çıktığında **Allâh-u Azze ve Celle** onun **Mut‘ım**’e verdiği söz(e riâyet etmeme husûsunda) içini rahatsız eden hissi kendisinden tamâmen gidermişti.

Sonra dönüp **Havle** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*)ya: ‘Haydi sen bana **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*)i çağır.’ dedi.

Akabinde **Havle** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)i çağırınca **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*) kızı **Âişe**’yi **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile evlendir(mek üzere sözle)di.”

(Ahmed ibnü Hanbel, *el-Müsned*, rakam:25769, 42/501-502; el-Heysemî, *Mecma‘u’z-zevâid*, rakam:15786, 9/22; et-Taberî, *Târîhu’l-ümemi ve’l-mülûk*, 3/161-162)

İşte sahîh kaynaklarda zikredilen bu rivâyet **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)den önce **Mut‘ım ibnü Adiyy**’in oğlu **Cübeyr** ile nişanlı olduğu husûsunda kesin bir delil teşkil etmektedir.

Burada akla, **İbnü Adiyy** âilesinin, oğullarının putlara tapma anlayışını değiştireceklerinden endişe ettikleri hâlde **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Te'âlâ Anh) âilesiyle böyle bir akdi niye ve ne zaman yaptıkları sorusu gelmektedir.

Bunun en mâkûl cevâbı; söz konusu akdin, ya risâletten önce veyâ İslâm'ın açığa tebliğinin başlamadığı ilk beş altı yılda gerçekleşmiş olduğu şeklindedir ki her iki durumda da **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın, Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)'in peygamberliğinin dördüncü senesinde dünyâya gelmiş olma ihtimâli söz konusu olamaz.

Hattâ bu durum, **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın sanıldığından da erken târihlerde dünyâya gelmiş olduğu görüşünü güçlendirmektedir.

Bu karârın, açıktan tebliğe başlandığı dönemde alınmış olma ihtimâli nazara alınacak olursa bile bu târih, **Ömer** (Radiyallâhu Anh)'ın Müslüman olduktan sonra "Bugünden sonra **Allâh**'a gizli ibâdet edilmeyecek." şeklindeki cesur beyânı akabinde **Erkâm**'ın evinden çıkış günleri olan bi'setin 6. senesine denk gelir.

(İbnü Kesîr, es-Sîretü'n-Nebeviyye, 4/442; Ebû Nu'aym, Hilyetü'l evliyâ, 1/75)

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce

a) Bu başlık altında zikrettiğimiz delil yâni **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile nişanlanmadan önce **Cübeyr ibnü Mut'im** ile nişanlı olduğu şeklinde **Ahmed ibnü Hanbel** (Rahimehullâh)'ın "**el-Müsned**"i gibi sahîh kaynaklarda geçen husus onun en azından bi'setin 6. senesinde nişanlanacak yaşta bir kız olduğunu açıkça ifâde eder.

b) Aksini düşündüğümüzde yâni **Âişe** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz**'in bi'setin 4. yılında doğmuş olduğunu kabûl ettiğimizde, söylendiği dönem itibârıyla **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in henüz dünyâyâ gelmediğini veyâ kundakta bebek olduğunu kabullenmek îcâb edecektir ki bu durumda, söz konusu akitten bahsetmenin de imkânı yoktur.

c) Öyleyse **Âişe** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) ile **Cübeyr** (Radiyallâhu Te'âlâ Anh) arasında akdedilen sözün bozulduğu tarihlerde **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın, en azından yedi veyâ sekiz yaşında olduğunu kabullenmemiz gerekir ki bu da onun, takrîben bi'setten 5 sene kadar önce dünyâyâ gelmiş olduğunu göstermektedir.

d) Hicret, bi'setin 13. senesinde vukû bulup, **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın evlenmesinin de Hicret'in 2. senesinde meydana gelen Bedir Gazvesi'nden sonra Şevvâl ayında vâki olduğu sahîh kaynaklarda (İbnü Kesîr, es-Sîretü'n-Nebeviyye, 2/342) zikredildiğine göre; bütün bu deliller muvâcehesinde **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın evlilik yaşının 19'u geçkin olduğu hakîkati sâbit olmuştur.

ALTINCI DELİL

Fâtıme (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz ile Arasındaki Yaş Farkı Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) **ile Evlilik Yaşı Hakkında Kesin Bir İlim İfâde Etmektedir**

Hadîs ilminde emîru'l-mü'minîn kabûl edilen **İbnü Hacer el-Askalânî** (Rahimehullâh) "**el-İsâbe**" isimli eserinde şu mâlûmâtı zikretmiştir:

“**Fâtıme** (Radiyallâhu Anhâ) Ka‘be’nin binâ edildiği sene (bi‘setten beş önce) doğmuştu ki o zaman **Nebî** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) 35 yaşında idi. **Fâtıme** (Radiyallâhu Anhâ) ise **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) dan beş yaş büyüktür.” (İbnü Hacer el-‘Askalânî, el-İsâbe fî temyîzi’s-sahâbe, 8/263)

Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce

a) “**Sahîhu’l-Buhârî**”yi şerh eden **İbnü Hacer**’in îrâd ettiği bu rivâyete göre **Fâtıme** (Radiyallâhu Anhâ) doğduğunda **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) 35 yaşındaydı.

b) Buna göre; ondan beş yaş küçük olan **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) 40 yaşındayken doğmuştur.

İşte bu da **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e vahyin inmeye başladığı bi‘set (peygamberlik) dönemine denk gelmektedir.

c) Hicret, bi‘setten on üç sene sonra olduğuna göre **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın o dönemdeki yaşı en azından on üçtü.

d) **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evlenmesi hicretin ikinci senesi Şevvâl ayında vukû bulduğuna göre evlilik yaşı en az on beştir.

Günümüzde Cennetü’l-Bekî‘

YEDİNCİ DELİL

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’in Vefât Yaşıyla İlgili Rivâyetler de Konumuz Açısından Fikir Vermektedir

Hazreti Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in vefât târihi konusunda gelen farklı rivâyetler de evlilik yaşının büyük olduğu kanâatini güçlendirmektedir. Zîrâ onun vefâtının hicrî 58 senesinde vukû bulduğunu muhaddisler ve siyer erbâbı zikretmişlerdir. (İbnü ‘Abdîberr, el-İstî‘âb, 4/1885; el-Mizzî, Tehzîbü’l-kemâl, 35/235; İbnü Sa’d, et-Tabekât, 8/80; et-Taberânî, el-Mu‘cemü’l-kebîr, rakam:71, 23/28)

Bunun yanı sıra büyük muhaddis **İbnü Abdîberr** (Rahimehullâh)ın tahrîc ettiği rivâyetlerde:

a) **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’in vefât ettiği gecenin salı gecesi olduğu,

b) Vefât târihinin, Ramazan ayının on yedinci gecesine denk geldiği,

c) Vasiyeti üzerine vitir namazından sonra Cennetü'l-Bakî'a geceleyin defnedildiği,

d) Yine vasiyeti gereği namazını **Ebû Hureyre** (Radiyallâhu Anh)ın kıldırıldığı,

e) Mezarına da ablası **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ)nın iki oğlu **Abdullâh ibnü'z-Zübeyr** ile **'Urve ibnü'z-Zübeyr** (Radiyallâhu Anhümâ) ve kardeşi **Muhammed ibnü Ebî Bekr** (Radiyallâhu Anhümâ)nın iki oğlu **Kâsım ibnü Muhammed** ve **Abdullâh ibnü Muhammed** (Radiyallâhu Anhümâ) ile diğer kardeşi **Abdurrahmân ibnü Ebî Bekr** (Radiyallâhu Anhümâ)nın oğlu **Abdullâh ibnü Abdurrahmân** (Radiyallâhu Anhümâ)nın indirdiği gibi detayların bulunması diğerlerine nispetle bu bilginin daha güçlü olduğu izlenimi vermektedir. (İbnü 'Abdiberr, el-İstî'âb, 4/1885)

Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce

a) **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın vefât târihi hicrî 58 olduğuna göre; onun **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in irtihâlinden sonra 48 sene yaşadığı meydana çıkmıştır.

b) Kendisi ile ablası **Esmâ** (Radiyallâhu Anh)ın arasındaki yaş farkı 10 olup **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ)nın hicrette 27 yaşında olduğu sabit olduğuna göre **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın bi'setten dört sene önce doğmuş olduğu sâbit olmuştur.

(el-Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, rakam:12147, 6/335; **İbnü Mendeh**, Ma'rifetü's-Sahâbe, sh:982; **İbnü 'Asâkir**, Târîhu Medîneti Dimeşk, rakam:9294, 69/8, 10; **en-Nevevî**, Tehzîbü'l-esmâ ve'l-lügât, 2/329; **İbnü'l-Esîr**, Üsdü'l-gâbe, rakam:6705, 7/7)

c) Bu durumda hicretten öncesi ile sonrasında yaşadığı seneler toplanarak hesap edildiğinde **Âişe** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ)nın vefât yaşı (17+58=75) olarak sâbit olmuştur.

d) Bu hesâba göre yaşadığı 75 senelik ömürden **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in irtihâlinden sonraki 48 yılı düştüğümüzde 27, ondan da **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile birlikte yaşadığı 9 yılı düştüğümüzde 18 kalmaktadır ki bu da evlendiği gün **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın yaşının 18 olduğunu kesin bir hesap olarak bize vermektedir.

SEKİZİNCİ DELİL

Uhud'da Cephede Olması Gibi Farklı Husûsiyetleri

Yukarıdaki bilgilere ilâve olarak, **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın erkek çocukların bile yoldan geri çevrildiği Uhud günü cephe- de oluşu. (el-Buhârî, es-Sahîh, rakam:2880, 4/33)

a) İlmî meselelerdeki derinliği,

b) İfk Hâdisesi karşısında ortaya koymuş olduğu olgun tavır ve beyanları,

c) Hicret ve sonrasında yaşanan gelişmelere detaylarıyla birlikte vukûfiyeti,

d) Medîne'ye intikâl ettikten sonra evlilik işinin, bizzât babası **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh)ın gündeme getirmesiyle ve mehir takdîrinden sonra gerçekleşmiş olması (et-Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, rakam:60, 23/24; **İbnü 'Abdiberr**, el-İstî'âb, 4/1937; **İbnü Sa'd**, et-Tabekâtü'l-kübrâ, 8/62),

e) O dönemde nâzil olan Nisâ Sûresi'nin 6. âyetinde evlilik yaşıyla ilgili olarak rüşd (olgunluk) şartının getirilmiş olması,

f) Onun yaşı ve evliliğiyle ilgili olarak nakledilen rivâyetlerin “Hicretten bir buçuk, iki veyâ üç sene önce”, “**Hadîce** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in vefât ettiği sene veyâ vefâtından üç sene sonra”, “Hicretten yedi, sekiz ay sonra”, “Hicretin ilk senesi” veyâ “Hicretin ikinci senesi Bedr’in akabinde” şeklinde farklılık arz etmesi yönüyle kesinlik ifâde etmiyor oluşu (bu rivâyetler için bkz. **el-Buhârî**, *es-Sahîh*, rakam:3896, 5/56; **Müslim**, *es-Sahîh*, rakam:1422, 2/1039; **İbnü ‘Abdilberr**, *İstî‘âb*, 4/1881),

g) O günün toplumlarında doğum ve ölüm târihlerinin bugünkü kadar net tespit edilemiyor oluşu gibi bilgiler üzerinde de durulabilir.

Ancak netîce değişmemekte ve bunların hepsi, **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in risâletten önce dünyâyâ geldiği, on dört veyâ on beş yaşlarındayken nişanlandığı ve on yedi veyâ on sekiz yaşlarındayken de **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evlendiği şeklindeki kanaati kuvvetlendirmektedir.

Yaşının Küçük Olduğu ile İlgili Rivâyetlerle On Sekiz Olduğu ile İlgili Geride Zikredilen Rivâyetler ise Şu Şekilde Cemedilmiştir

*Cennetü’l-Bekî’de,
Âişe Annemiz
ile Efendimiz
(Sallellâhu Aleyhi
ve Sellem)’in diğer
eşlerinin medfûn
bulunduğu yer*

Yaşının daha küçük olduğu ile ilgili **Âişe** annemizden nakledilen rivâyetler ise (**el-Buhârî**, *es-Sahîh*, *Menâkıbü’l-Ensâr*:20; **Müslim**, *es-Sahîh*, *en-Nikâh*:71; *Fedâilü’s-Sahâbe*:74; **Ebû Dâvûd**, *es-Sünen*, *el-Edeb*:55; **İbnü Mâce**, *es-Sünen*, *en-Nikâh*:13; **en-Nesâî**, *es-Sünen*, *en-Nikâh*:78; **ed-Dârimî**, *es-Sünen*, *en-Nikâh*:56), onun evlilik yaşıyla ilgili kanaatin oluşmasında bugüne kadar en önemli âmil olagelmıştır.

Lâkin o rivâyetler ile geride zikrettiğimiz delillerin arasını cemedan âlimler: “**Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** kendi bedeninin zaîf ve nahîf olduğundan kinâye olarak: ‘O kadar zayıftım ki ben on sekiz yaşında iken dokuz yaşında bir kız çocuğu benim kadar büyük görünebilirdi, yani o görünümde bir kız idim’ şek-linde beyanda bulundu.” demişlerdir.

Hazreti Âişe Vâlidemiz'in, fizikî durumu îtibârıyla zayıf bir bünyeye sâhip olduğu bilgisi de bu yorumu güçlendirmektedir.

Zîrâ o, fizikî şartlardan çabuk etkilenen ve yaşlılarına göre kendini daha küçük gösteren bir beden taşıyordu; Medîne'ye hicret sırasında hastalandığı, annesi tarafından özel ilgi gösterilerek iyileştirilmeye çalışıldığı da sahîh kaynaklarda zikredilmiştir. (el-Buhârî, es-Sahîh, rakam:3894, 5/55; Müslim, es-Sahîh, rakam:1422, 2/1038; İbnü Mâce, es-Sünen, rakam:1876, 1/603)

Zâten İfk Hâdisesi'ne sebep olan Benî Mustalik gazvesinde (kadınların binmesi için devenin sırtına konan) hevdec (ufak mahfel) içinde sanılarak boş hevdecin devenin üstüne konup yola çıkılması nedeniyle **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in mola verilen yerde bırakılmış olması onun ne kadar zayıf olduğunun en büyük delîlidir ki bu rivâyeti "**Buhârî**" dâhil bütün kaynaklar zikretmiştir. (el-Buhârî, es-Sahîh, rakam:2661, 3/173; 4141, 5/116; 4750, 6/101; Müslim, es-Sahîh, rakam:2770, 4/2129; İbnü Hişâm, es-Sîre, 2/297)

İşte bütün bu anlatılanlar **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in zaîf ve nahîf bir fizikî yapıya sâhip olduğu konusunda nas teşkil etmesi îtibârıyla evlilik döneminde yaşını gösteren bir bünyede olmadığı görüşünü desteklemektedir.

Son söz olarak şunu söyleyebiliriz ki; evlilik döneminde **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in yaşı on beş - on altıdan aşağı olmayıp bu konudaki rivâyetler on dokuza kadar gitmektedir.

Lâkin günümüzde bu bilgileri değerlendiren ihtimâl hesâbı yapan bâzı insanlar, **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in evlendiği günkü yaşının yirmi iki, yir-

mi üç, yirmi dört veya yirmi sekiz olma ihtimâlinin de bulunduğu sonucuna gitmektedirler ki, on dokuzdan yukarı olan bu görüşler herhangi bir mesnede dayanmadığı için biz bu türlü yorumlara iltifat etmedik.

Bizim bu risâleyi telif gâyemiz Müslümanları, özellikle gençleri Kâinâtın Efendisi'nden soğutmaya çalışmak için ortaya atılan iftirâlardan **Rasûlüllâh** (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)'in ve **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in nezîh sahalarını berî kılarak Müslümanların îtikâd ve muhabbetlerini tâze tutmaktır.

Zâten ezelde şekâvetle damgalanmış olan nasipsizlerin bu gibi ilmî yazıları okuyarak hidâyete ermeleri düşünülemez.

Ezelden kendileri hakkında saâdet kararı geçenleri de hiçbir hezeyân şüpheye düşüremez. Zîrâ **Allâh-u Te'âlâ**'nın saptırdığını kimse hidâyet edemez. O'nun hidâyet buyurduğu kimseleri de kimse dalâlete sevkedemez.

Allâh-u Te'âlâ cümlemize hakkı hak bilip ona ittibâ edebilmeyi, bâtılı da bâtıl bilip ondan ictinâb edebilmeyi nasîb eylesin.

Ayaklarımızı ve kalplerimizi hidâyet üzere sâbit eylesin ve günbegün **Rasûlüllâh** (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) hakkında muhabbetimizi müzdâd eyleyerek neticede şefâatine nâil eylesin.

Allâh-u Te'âlâ Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)e, Ehl-i Beyti'ne, ezvâc-i tâhirâtına ve hassâten en sevdiği eşi **Âişe-i Sıddîka** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'e salât-ü selâm eylesin

Âmîn! Yâ Mu'în!